

**XVI. Benedek pápa lelkipásztori látogatása
Franciaországban**

2008. szeptember 12–15.

**XVI. Benedek pápa lelkipásztori látogatásának programja
Franciaország, 2008. szeptember 12–15.**

Szeptember 12. péntek

- 9. óra Indulás a nemzetközi repülőtérrel Párizsba
- 11.10 Párizs, érkezés az Orly repülőtérre
- 12.25 Fogadás az Élysée-palotában
- 13.00 Találkozás az állami vezetőkkel
- 17.00 Rövid találkozó a zsidó közösség képviselőivel a Nunciatúrán
- 17.30 Találkozás a kultúra világával a Bernát- Kollégiumban
- 19.15 Vesperás a klerikusokkal a Notre-Dame- székesegyházban
- 20.30 Beszéd az ifjúsághoz a székesegyház kapujában
A fiatalok köszöntése a nunciatúra ablakából

Szeptember 13., szombat

- 9.10 Rövid látogatás a Francia Intézetben
- 10.00 Szentmise az Invalidusok terén
- 12.30 Ebéd a püspökökkel a Nunciatúrán
- 15.50 Búcsú a Nunciatúrán
- 16.30 Indulás repülővel Lourdes-ba
- 17.45 Érkezés a Tarbes-Lourdes repülőtérre
- 18.00 Indulás helikopterrel Lourdes-ba
- 18.20 Érkezés a lourdes-i Antoine Béguère repülőtérre
- 18.30 Látogatás a Szent Szív-templomban
- 19.15 A Jelenések Barlangjának meglátogatása
- 21.30 A gyertyás körmenet befejezése

Szeptember 14., vasárnap

- 10.00 A jubileumi szentmise
- 12.45 Ebéd a püspökökkel
- 17.15 Találkozó a francia püspökökkel
- 18.30 A szentségi körmenet befejezése

Szeptember 15., hétfő

- 8.45 Látogatás a lourdes-i kórház kápolnájában
- 9.30 Szentmise a betegekkel a Rózsafüzér Királynője-bazilikában
- 12.10 Helikopterrel Tarbes-Lourdes-ba
- 12.30 Búcsú a repülőtéren
- 13.00 Indulás Rómába
- 15.14 Érkezés Rómába

Tartalomjegyzék

Interjú a repülőgépen Rómából Párizs felé
Fogadás és találkozás az állami vezetőkkel
az Élysée-palotában
Sárközi államelnök üdvözlő beszéde a pápához az Élysée-palotában
Rövid találkozó a zsidó közösség képviselőivel a Nunciatúrán
Találkozás a kultúra világával a Bernát-Kollégiumban Vesperás a klerikusokkal a Notre-Dame-székesegyházban
Vesperás a klerikusokkal a Notre-Dame-székesegyházban
Beszéd az ifjúsághoz a Notre-Dame-székesegyház kapujában
A fiatalok köszöntése a Nunciatúra ablakából
Rövid beszéd a Francia Intézetben
Szentmise az Invalidusok terén
Beszéd Lourdes-ban, a gyertyás körmenet végén
Jubileumi szentmise Lourdes-ban, a Ribčre-mezőn
XVI. Benedek pápa beszéde a Francia Püspöki Konferenciához Lourdes-ban,
a Szent Bernadett-teremben
A szentségi körmenet befejezése
Szentmise a betegekkel a Rózsafüzér Királynője-bazilikában
Búcsú a repülőtéren

Interjú a repülőgépen Rómából Párizs felé

Szeptember 12., péntek

Kérdés: „Franciaország, hűséges vagy-e keresztési ígéreteidhez?” – kérdezte II. János Pál pápa 1980-ban, amikor először járt Franciaországban. Mi lesz az Ön üzenete a franciákhoz? Nem gondolja, hogy laicitása miatt Franciaország elveszíti keresztény identitását?

XVI. Benedek pápa: Én ma nyilvánvalónak látom, hogy a laicitás önmagában nincs ellentmondásban a hittel. Még azt is mondanám, hogy a hit gyümölcse, mert a keresztény hit kezdettől fogva egyetemes hit volt, tehát nem volt azonosítható egy állammal sem; minden államban jelen volt és minden államtól különbözött. A keresztények számára mindig világos volt, hogy a vallás és a hit nem politika, hanem az emberi élet egy másik szférája. S viszont: a politika, az állam nem vallás, hanem profán valóság, melynek sajátos küldetése van; s az államnak és a vallásnak egymás felé nyitottnak kell lennie. Ebben az értelemben mondanám ma a franciáknak, és nem csak a franciáknak: fontos, hogy mi, keresztények ebben a mai, szekularizált világban örömmel éljük hitünk szabadságát, a hit szépségét, és tegyük láthatóvá a mai világban, hogy szép dolog ismerni Istent, a Jézus Krisztusban emberarcú Istent. Meg kell tehát mutatnunk, hogy ma is lehet hívőnek lenni, s hogy a mai társadalomnak is szüksége van Istent ismerő emberekre, akik képesek megmutatni azokat az értékeket, amelyek alapvetően fontosak államaink és társadalmaink gyarapodása és fennmaradása szempontjából.

Kérdés: Ön szereti és ismeri Franciaországot. Mi az, ami különösen ehhez az országhoz köti? Mely laikus vagy keresztény francia szerzők voltak különösen hatással Önre, s mi a legnagyobb élménye Franciaországgal kapcsolatban?

XVI. Benedek pápa: Nem merném mondani, hogy jól ismerem Franciaországot. Kissé ismerem, de szeretem Franciaországot, a nagy francia kultúrát, természetesen mindenekelőtt a nagy katedrálisokat és a nagy francia művészetet... A nagy teológiát, mely Lyoni Szent Ireneusszal kezdődött, s tartott a 13. századig. Tanulmányoztam a párizsi egyetem történetét a 13. században: Szent Bonaventúrát, Aquinói Szent Tamást. Ez a teológia meghatározó volt a nyugati teológia fejlődése számára... és természetesen meghatározta a II. Vatikáni Zsinat századának teológiáját is. Nagy megtiszteltetés és öröm volt számomra, hogy De Lubac atya barátja lehettem, aki az elmúlt század egyik legnagyobb alakja, de jó munkakapcsolatban voltam Congar atyával, Jean Daniélouval és másokkal.

Nagyon jó személyes kapcsolataim voltak Étienne Gilsonnal és Henry-Irénée Maroux-val. Tehát valóban nagyon mély, nagyon személyes és gazdagító kapcsolatom volt Franciaország nagy teológiai és filozófiai kultúrájával. Valóban meghatározó volt gondolkodásom fejlődésére. De nemcsak a teológia és a filozófia, hanem az eredeti gregorián fölfedezése Solesmes-mel, a nagy monasztikus kultúra... és természetesen a nagy költészet. Mint barokk embertípus nagyon tetszik nekem Paul Claudel a maga életörömeivel és Bernanos is, továbbá az elmúlt század nagy francia költői. Ez tehát egy olyan kultúra, mely valóban meghatározta személyes, teológiai, filozófiai és emberi fejlődésemet.

Kérdés: Mit mond azoknak, akik Franciaországban attól félnek, hogy a *Summorum pontificum* motu proprio meghátrálást jelent a II. Vatikáni Zsinat nagy intuícióihoz képest? Mivel tudja őket megnyugtatni?

XVI. Benedek pápa: Ez a félelem alaptalan. Mert ez a motu proprio lelkipásztori célzatú megnyilatkozása a türelemnek olyan személyek felé, akik abban a liturgiában nevelődtek, szeretik, ismerik és benne akarnak élni. Egy kis csoportról van szó, hiszen latin képzettséget és meghatározott kultúrájú nevelést tételez föl. De hogy ezek a személyek e liturgia végzését számukra lehetővé tevő szeretetet és türelmet tapasztaljanak, a hit és Egyházunk püspökei lelkipásztorkodása normális követelményének tűnik. Nincs ellentét a II. Vatikáni Zsinat megújított liturgiája és e liturgia között.

A zsinati atyák minden áldott nap a régi rítus szerint mutatták be a szentmisét, s ugyanakkor fölvezették a liturgia természetes fejlődését, hiszen a liturgia élő valóság, amely fejlődik és fejlődése során megőrzi a maga identitását. Kétségtelen tehát, hogy vannak eltérő hangsúlyok, ugyanakkor megmarad az alapvető azonosság, mely kizárja az ellentmondást és az ellentétet a megújított és a korábbi liturgia között. Úgy hiszem, minden esetben adva van a gazdagodás lehetősége mindkét fél számára. Mert egyrészt a régi liturgia barátai ismerhetik, és ismerniük is kell az új szenteket, az új prefációkat stb. ..., másrészt az új liturgia jobban hangsúlyozza a tevékeny részvételt. De a liturgia nem egyszerűen egy adott közösség összejövele, hanem mindig az egyetemes Egyház cselekménye, közösségben minden idők minden hívőjével, továbbá az imádás aktusa. Ebben az

értelemben látom úgy, hogy kölcsönösen gazdagítják egymást, és nyilvánvaló, hogy korunk rendes liturgiája a megújított liturgia.

Kérdés: Milyen lélekkel készül a Lourdes-i zarándoklatra, és volt-e már Lourdes-ban?

XVI. Benedek pápa: Már jártam Lourdes-ban a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus alkalmával 1981-ben, a Szentatya elleni merénylet után. Akkor Gantin bíboros volt a Szentatya legátusa. A legszebb emlékeim közé tartozik.

Szent Bernadett ünnepnapja a születésnapom is. Már ez is oka annak, miért érzem magam annyira közel ehhez a kis szenthez, ehhez a fiatal, tiszta és alázatos kislányhoz, akivel a Szűzanya beszélgetett.

Ezzel a valósággal találkozni, a Szűzanya jelenlétével korunkban, látni annak a kislánynak a lábnyomát, aki a Szűzanya barátnője volt, s másrészt találkozni a Szűzanyával, az ő Anyjával, fontos esemény számomra. Természetesen nem azért jövünk, hogy csodákat lássunk.

Ott találjuk majd az Anya szeretetét, ami az igazi gyógyulás minden betegségre, minden fájdalomra... És szolidáris akarok lenni az Anya szeretetében mindazokkal, akik szenvednek. Úgy gondolom, ez korunk számára nagyon fontos jel.

Fogadás és találkozás az állami vezetőkkel az Élysée-palotában

Szeptember 12., péntek, 12.25-kor

Elnök Úr,
Hölgyeim és Uraim,
Kedves Barátaim!

Amikor először lépek Franciaország földjére azután, hogy a gondviselés Péter székébe szólított, megtisztelve érzem magam a számomra készített, megindítóan baráti fogadtatástól. Külön is hálás vagyok Önnek, Elnök úr szívélyes meghívásáért, hogy látogassam meg országát és kedves üdvözlő szavaiért. Hogyan ne emlékezne Excellenciád nálam, a Vatikánban kilenc hónappal korábban tett látogatására? Az Ön személyében köszöntöm mindazokat, akik ebben az 1000 éves történelem eseményeitől és az ígéretes jövőtől gazdag országban élnek. Tudniuk kell, hogy Franciaországért gyakran imádkozik a pápa, aki nem feledkezhet meg arról, amit ez az ország nyújtott az Egyháznak az elmúlt 2000 évben! Utazásom fő indoka a Boldogságos Szűz Lourdes-i jelenéseinek 150. évfordulója. Szeretnék csatlakozni az egész világ sok-sok zarándokához, kik ebben az évben hittől és szeretettől indítva útra kelnek a Szűzanya kegyhelye felé. A hitet és a szeretetet jövők ünnepelni az Önök országában a kegyelem négy napján, melyeket itt fogok tölteni.

Lourdes-i zarándoklatomat megelőzi egy rövid párizsi tartózkodás. Az Önök fővárosa kedves számomra és jól ismerem. Az évek folyamán gyakran tartózkodtam itt, részben tanulmányaim, részben hivatali beosztásaim miatt, és baráti kapcsolataim alakultak emberi és tudományos szinten. Örömmel térek tehát vissza, s örülök az alkalomnak, hogy meghajolhatok a hit és a kultúra nagy hagyománya előtt, mely ragyogóvá formálta országukat a századok folyamán, s a nemzet és az Egyház szolgálatára nagy személyiségeket adott a világnak, kiknek tanítása és példája átlépte földrajzi és nemzeti határokat és az egész világ sorsát meghatározták. Amikor Ön, Elnök úr Rómában járt, emlékeztetett arra, hogy miként egész Európának, úgy Franciaországnak is keresztény gyökerei vannak. Maga a történelem bizonyítja ezt: az Ön országa kialakulásától fogva befogadta az evangélium üzenetét. Még ha a dokumentumok olykor hézagosak is, tény, hogy nagyon korai időktől bizonyított a keresztény közösségek jelenléte Galliában: csak megindultsággal lehet emlékezni arra, hogy Lyon városának már a 2. század közepén püspöke volt, s hogy Szent Ireneusz, az *Adversus haereses* szerzője hatékony tanúságot tett a keresztény gondolat erejéről. Szent Ireneusz Szmirnából jött, hogy a föltámadott Krisztusba vetett hitet hirdesse. Lyonnak tehát olyan püspöke volt, akinek az anyanyelve görög volt: lehet-e ennél szebb jele a keresztény üzenet természetének és egyetemes küldetésének? Az Egyháznak, mely az Ön országában ilyen korai időben megjelent, szerepe volt a civilizáció kialakulásában, mely miatt tiszteletemet fejezem ki ezen a helyen. Az elmúlt decemberben, a Lateráni palotában mondott beszédében, és ma újra, Excellenciád is utalt erre. Az antik kultúra továbbadása szerzetesek, tanárok és kódexmásolók által, a szívek és a lelkek nevelése a szegények szeretetére, az elesettek fölkarolása számos szerzetes intézmény alapításával, a keresztények szolgálata Gallia, majd Franciaország intézményeinek megszilárdításában, mindez jóval ismertebb annál, semhogy időznöm kellene e tényeknél. Beszél arról a kápolnák, templomok, apátságok sokasága, és katedrálisok a városok szívében vagy a mezőkben, hogy a hitbeli ősök mennyire akarták tisztelni Azt, aki megajándékozta őket az étellel és életben tart minket.

Sokan vannak itt, Franciaországban is, akik elgondolkodnak az Egyház és az állam kapcsolatain. Valójában a politikai szféra és a vallási szféra kapcsolatainak problémájához már Krisztus fölkinálta az alapvető kritériumot, mellyel meg lehet találni a jó megoldást. Ezt akkor tette, amikor egy kérdésre válaszolva mondta: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené” (*Mk 12,17*). Az Egyház Franciaországban ma szabad. A korábbi bizalmatlanság lassanként nyugodt és pozitív dialógussá alakult, és egyre inkább megerősödik. A dialógusnak új intézménye létezik 2002 óta, és én nagyon bízom munkájában, mert a jóakarat kölcsönös. Tudjuk, hogy a dialógusnak még vannak nyitott területei, melyeket be kell járnunk, és lépésről lépésre elszántan és türelmesen kell megoldásokra jutnunk. Ön, Elnök úr, a „pozitív laicitás” szép kifejezését használta e nyitottabb megértés minősítésére. Ebben a történelmi pillanatban, amikor a kultúrák egyre inkább találkoznak egymással, mélységesen meg vagyok győződve arról, hogy szükségessé vált a reflektálás a laicitás igazi jelentésére és jelentőségére. Alapvetően fontos ugyanis egyrészt gondosan ügyelni a politikai és a vallásos terület különbözőségére, hogy mind az állampolgárok vallásszabadsága, mind az állam értük való felelőssége biztosítva legyen; másrészt fokozottan tudatában kell lennünk a vallás mással nem helyettesíthető hatásának a lelkiismeret-formálásban, és – más tényezőkkel együtt – a társadalom alapvető etikai egyetértése megteremtésének szolgálatában.

A pápa a szerető és üdvözítő Isten tanújaként a szeretet és a remény magvetője akar lenni. Minden emberi közösségnek szüksége van a reményre, és ez a szükséglet még fokozottabb a mai világban, mely kevés szellemi indítást és kevés anyagi biztonságot nyújt. Én leginkább a fiatalokért aggódom. Közülük egyesek azért fáradoznak, hogy számukra megfelelő eligazítást találjanak, vagy attól szenvednek, hogy a családjukban elveszítették a szilárd fogódzópontokat. Mások még tapasztalják egy meghatározó vallási közösség kereteit, de gyakran peremre sodródva és magukra hagyva törékenyek és egyedül kell szembenézniük őket meghaladó problémákkal. Megbízható nevelési kereteket kell tehát biztosítani számukra, és bátorítani kell őket, hogy tartsák tiszteletben és segítsék a többieket, hogy biztonsággal érkezhessenek el az érett felnőttkorba. Az Egyház ezen a területen sajátos szolgálati lehetőségekkel rendelkezik.

De aggaszt a nyugati világ szociális helyzete is, melyben sajnos csöndesen növekszik a gazdagok és a szegények közötti különbség. Bizonyos vagyok abban, hogy meg lehet találni azokat a jó megoldásokat, melyek a közvetlenül szükséges beavatkozásokon túl a szegények védelmének és emberi méltóságuk támogatásának problémáját lényegében oldják meg. Az Egyház számos intézményével és kezdeményezésével, sok-sok egyesületével keresi az égető problémák közvetlen megoldását az Ön országában, de az állam feladata, hogy törvényhozással megszüntesse az igazságtalanságokat.

Még tágabb körben gondolkodva, Elnök úr, bolygónk állapota is gondot okoz. Isten nagylelkűen ránk bízta a világot, melyet megteremtett. Sürgősen meg kell tanulnunk jobban tisztelni és óvni a teremtést. Úgy látom, eljött a perc, amikor hatékonyabb elhatározásokat kell tennünk az eljövendő nemzedékek jólétének biztosítására.

Az Európai Unió elnöksége az Ön országa számára alkalmat ad arra, hogy Franciaország nemes hagyományainak megfelelően tanúságot tegyen az emberi jogok megbecsüléséről és biztosításáról mind az egyes személyek, mind a társadalom számára. Ha az európai polgár majd látja és személyesen megtapasztalja, hogy az emberi személy elidegeníthetetlen jogait a fogantatástól a természetes halálig, továbbá a szabad neveléshez, a családi élethez, a munkához való jogát, nem feledkezve meg természetesen a vallásos jogokról sem, amikor tehát az európai polgár látja majd, hogy ezeket a fölbonthatatlan egységet alkotó jogokat támogatják és tisztelik, akkor fogja megérteni teljesen az Egység épületének nagyságát és maga is tevékeny építőjévé fog válni.

A feladat tehát, mely Önre vár, Elnök úr, nem könnyű. Az idők bizonytalanok, és nehéz megtalálni a helyes utat a mindennapok társadalmi és gazdasági, nemzeti és nemzetközi problémáinak labirintusában. Részletesebben: a nemzetek közötti régi bizalmatlanságok, feszültségek és szembenállások feléledésének veszedelmei közepette – melynek ma aggódó tanúi vagyunk – Franciaország, mely történetileg érzékeny a népek közötti megbékélésre, arra hivatott, hogy segítse Európát békét teremteni a maga határai között és az egész világban. Ebből a szempontból fontos az olyan egység előmozdítása, mely nem válhat, és nem is akar egyformasággá válni, hanem képes biztosítani a különböző nemzetek és kulturális hagyományok tiszteletben tartását, melyek gazdagságot jelentenek az európai sokféleségben; másrészt „maga a nemzeti identitás csak a többi népek iránti nyíltságban és szolidaritásban valósulhat meg” (*Ecclesia in Europa* apostoli buzdítás, 112. p.). Bízom abban, hogy az Ön országa egyre inkább hozzájárul ahhoz, hogy ez az évszázad a nyugalom, az összhang és a béke felé haladjon előre.

Elnök úr, kedves barátaim, ismételten szeretném kifejezni köszönetemet e találkozásért. Biztosítom Önöket, hogy állandóan buzgón imádkozom az Önök Nemzetéért, hogy Isten békét és boldogulást, szabadságot és egységet, egyenlőséget és testvériséget adjon neki. E kéréseket a Boldogságos Szűz, Franciaország fő Patrónájának anyai közbenjárására bízom. Isten áldja meg Franciaországot és az összes franciát!

Sárközi államelnök üdvözlő beszéde a pápához az Élysée-palotában

Szeptember 12., péntek 12.25-kor

Szentatya!

Megtiszteltetés a francia kormány és az itt jelenlévő személyiségek számára, s természetesen nekem és a családomnak is, hogy ma az Élysée-palotában köszönhetjük Önt.

Történelme folyamán Franciaország a maga sorsát mindig a művészetekhez, az irodalomhoz, a gondolkodáshoz, mindazon tudományokhoz kötötte, melyek azt a magasabb életformát alkotják, amit kultúrának nevezünk. Azzal, hogy látogatása egy részét Párizsnak szenteli, hogy fölkeresi a Bernát Kollégiumot, a Latin negyed szívében és ott mondja el látogatásának egyik leginkább várt beszédét, s hogy elfogadta a Francia Intézet meghívását, olyan szempontból tiszteli meg Franciaországot, mely ennek az országnak különösen is drága: kultúrája szempontjából, egy olyan élő kultúra szempontjából, melynek gyökerei a görög és héber-keresztény gondolkodásba, a középkori örökségbe, a reneszánszba és a felvilágosodásba nyúlnak, egy olyan kultúra szempontjából, melyet Ön csodálatosan jól ismer és szeret.

Az összes franciát, legyenek katolikusok vagy más vallás hívei, hívők vagy nem hívők, mélyen megérintette, hogy Párizst választotta ki arra, hogy ezen a délutánon a kultúra világához szóljon, Ön, aki mélységesen a meggyőződés, a tudás és a dialógus embere.

A katolikus franciák milliói számára az Ön látogatása tehát kivételes esemény. Mérföldes örömet és nagy reményeket ébreszt bennük. Természetes, hogy a Köztársaság elnöke, a kormány, országunk felelős politikusaival együtt csatlakoznak ehhez az örömhöz, miként általában csatlakoznak polgártársaink – bárki legyen az – örömeihez és szenvedéseikhez. Az Ön jelenlétében szeretném kifejezni Franciaország katolikusai felé kívánságomat, hogy látogatása sikeres legyen.

Azt akartam, hogy legyenek jelen itt, ebben a teremben közülük jól ismert vagy kevésbé ismert személyiségek a társadalom minden rétegéből. Ők a Franciaországban élő – sokféle, modern és energiáit a hite szolgálatába állítani akaró – Egyház arca. De jelen vannak e teremben – és megköszönöm nekik – más vallások és filozófiai hagyományok képviselői, sok agnosztikus vagy nem hívő, de a közjő mellett elkötelezett francia is. Ebben a laikus köztársaságban, ami Franciaország, valamennyien tisztelettel elfogadják Önt, mint egy lelki család fejét, kinek a világ történelme, a civilizáció és Franciaország történelme javára tett szolgálata vitathatatlan és nem is vitatott.

Szentatya, a hit és az ész dialógusának teológiai fejlődése nagyon tekintélyes helyet foglalt el az Ön intellektuális munkásságában. Nem csupán mindig hangsúlyozta a hit és az ész összeegyeztethetőségét, hanem úgy gondolja, hogy a kereszténység sajátossága és termékenysége nem szakítható el a görög gondolkodás alapjaival való találkozásától. Ugyanígy a demokráciát sem szabad elszakítani az észről. A demokrácia nem elégedhet meg a szavazatok matematikai többségével, sem az egyes emberek érzelmi megmozdulásaival. Érvélnie és gondolkodnia kell, amikor becsülettel keresi azt, ami jó és szükséges, és tisztelnie kell a közgondolkodás által elismert alapvető elveket. Mert hogyan is foszthatná meg magát az ész világosságától a demokrácia anélkül, hogy megtagadná önmagát, ami nem más, mint az ész és a felvilágosodás leánya? Ez mindennapos igény a közügyek kormánya és a politikai viták számára.

Ugyanígy a demokrácia számára törvényszerű és a laicitás számára megtisztelő a vallásokkal folytatott dialógus. A vallások és különösen a keresztény vallás, mellyel hosszasan közös a történelmünk, a gondolkodás és a reflexió hagyományai, s mint ilyenek nem csupán Istenről, hanem az emberről, a társadalomról és a ma olyan központi gondjairól is szólnak, mint a természet és a környezetvédelem. Örültség, egyszerűen a természet és a gondolkodás elleni tévedés volna megfosztani magunkat tőlük. Ezért hivatkozom újra egy pozitív laicitásra. Egy olyan laicitásra, melyben tisztelet él, olyan laicitásra, mely egyesít, olyan laicitásra, mely dialogizál. És nem olyan laicitásra, amely kizár és elítél.

Ebben a korban, amikor a kételkedés és az önbizalom kihívásokat jelentenek demokráciáinknak, hogy válaszoljanak korunk problémáira, a pozitív laicitás lehetőséget nyújt a véleménycserére a hiteken és szertartásokon túl arról, milyen értelmet akarunk adni létünknek. Az értelem keresésére.

Franciaország Európával együtt elkezdett reflektálni a pénzügyi kapitalizmus erkölcsiségére. A gazdasági növekedésnek önmagában nincs értelme és nem lehet öncélú. Fogyasztani a fogyasztásért, növekedni a

növekedésért, ennek semmi értelme nincs. Csak a minél több egyén helyzetének javulása és a személy fejlődése jelenti a megfelelő célt. Ez alkotja az Egyház szociális tanításának a középpontját, mely tökéletes összhangban van a mai elvilágiasodott gazdaság kihívásaival. A mi kötelességünk tehát, hogy meghallgassuk, amit Ön e kérdésről mond nekünk.

Ugyanígy a tudományok gyors és jelentős fejlődése a genetika és a szaporodás területén a bioetika kényes kérdéseit teszi föl társadalmainknak. E kérdések magukban foglalják az emberről és az életről vallott fölfogásunkat és társadalmi változásokhoz vezethetnek. Éppen ezért nem maradhatnak pusztán a szakértők problémái.

A politikus felelőssége, hogy megszervezze e reflexiók kereteit. Ezt teszi majd Franciaország a bioetikával kapcsolatban a következő évben. Természetesen a filozófiai és vallási hagyományoknak is részt kell venniük ezeken a vitákon.

A pozitív laicitás, a nyitott laicitás felhívás a dialógusra, toleranciára, egymás tiszteletére. Szentatya, Isten tudja, hogy társadalmainknak dialógusra, egymás tiszteletben tartására, toleranciára, nyugalomra van szüksége. És Ön lehetőséget, bátorítást és kiegészítő dimenziót nyújt ehhez a közvitához.

Kihívás ez: harminc évvel ezelőtt elődeink közül senki sem tudta elképzelni, még csak gyanítani sem azokat a kérdéseket, melyekkel nekünk ma szembe kell néznünk, és higgye el nekem, Szentséged, hogy egy politikai vezető számára súlyos felelősség eligazodni a megismerés, a demokrácia és a viták ezen új területén.

Szentatya, Ön holnap Lourdes-ba megy. Franciaországban és a világban emberek milliói szívében Lourdes-nak egész különleges helye van. Szentatya, Lourdes-ba gyakran mennek testi gyógyulásért, és a lélek és a szív gyógyulásával térnek haza. Éppen ezért a profán ember számára is létezik Lourdes csodája: az együttlés csodája, a bátorság csodája, a remény csodája nagy erkölcsi és fizikai szenvedések közepette.

A betegség, a hátrányos helyzetek, a reménytelenség, a halál vagy egy baj okozta szenvedés kétségtelenül egyike azon fő kérdéseknek, melyeket az élet tesz föl az emberi hitnek vagy reménynek. Emiatt, amit Ön hétfőn majd a betegeknek mond, azt nem csak a katolikus közösség fogja hallgatni, hiszen a szenvedéssel való szembenézés, annak legyőzése és átformálása, amit az ember hívőknek és nem hívőknek fölkinál, saját méltóságának fogható jele, nyilvánvaló bizonyítéka.

Ezért van a szenvedés és legyőzésének képessége, hogy az ember megtalálja a maga méltóságát. A méltóságot, az emberi méltóságot az Egyház nem mulasztja el hirdetni és védeni. A mi dolgunk, felelős politikusoké, kedves kollégáim a kormányban és az ellenzékben, egyre inkább védelmezni azt. Maradandó kérdés számunkra figyelembe véve a gazdasági kapcsolatokat, a politikai hullámzásokat és a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartását.

A személyi méltóságra gondolva akartuk újjáéleszteni a társadalmi tevékenységet, a személyi méltóságra gondolva vagyunk elkötelezettek az Alzheimer-kór elleni küzdelemben, mely ha megtámadja, megfosztja az embereket a méltóságuktól. A személyi méltóságra gondolva akartunk általános felügyelőt állítani a börtönök fölé.

Tudom jól, hogy Franciaországnak éppúgy, mint sok más demokráciának még sok tennivalója van ezen a téren. Az emberi méltóságra gondolva foglalkozunk a bevándorlás kényes kérdésével, azzal a határtalan témával, mely nagylelkűséget, a személyi méltóság tiszteletben tartását, s ugyanakkor nagy felelősséget igényel.

Szentatya, a fő problémák egyikét másikat hozom föl Ön előtt, azokat a kérdéseket, melyek Önt is foglalkoztatják, kérdéseket, melyekre Franciaország nem akar tökéletesen válaszolni, de igen nagy kérdések, és azért említem őket, hogy hangsúlyozzam a felelős politikusok feladatának összetettségét, bárholnan jönnek, bárkik legyenek és bármi legyen a meggyőződésük: Hogyan lehetne jobban tiszteletben tartani az emberi méltóságot, és ugyanakkor vállalni országunk vezetését.

Idők folyamán az emberi méltóság fokozatosan egyetemes értéként jelent meg. Ez az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának a középpontja, melyet itt, Párizsban 60 évvel ezelőtt fogadtak el. Egy, az emberi tapasztalat, az emberiség nagy filozófiai és vallási hagyományai, s magának az észnek a kibontakozása között létrejött különleges konvergencia gyümölcse.

A két dolog nem áll szemben egymással, úgy gondolom, mindkettő táplálja az emberi méltóság kérdésére vonatkozó reflexióit. Ebben a történelmi pillanatban, amikor annyi fanatizmus ébred, amikor a relativizmus egyre inkább félrevezet, amikor kétségessé válik annak lehetősége, hogy az igazság egy részét megismerjük és megosszuk egymással, most, amikor a legmélyebb önzések fenyegetik a nemzetek közötti kapcsolatokat és magukat a nemzeteket is, az emberi méltóság ezen abszolút értékelése és az értelemben gyökerezése drága kincsnek tekintendő.

Amikor Európa megfélemezett arról, hogy az emberi méltóság a legdrágább kincse, akkor a világ megismerte a leggonoszabb barbárságot. Innen fakad a Mediterrán Unió szelleme is, melyet mi akartunk.

Szentatya, én tudok az Ön egyre növekvő nyugtalanságáról, melyet a világban, különösen keleten élő néhány keresztény közösség miatt érez, és osztozom benne. Ezzel kapcsolatban külön szeretném köszönteni a közöttünk jelenlévő Estifan Majid urat, aki a minap meggyilkolt moszuli érsek testvére. Indiában a keresztényeknek, muszlimoknak és hinduknak le kell mondaniuk az erőszak minden formájáról, és bízniuk kell a dialógus erejében, a mi közös erőnkben, Szentatya.

Gyakran volt alkalmam szólni Franciaország keresztény gyökereiről, ami nem akadályozza meg azt, hogy mindent megtegyünk annak érdekében, hogy a muszlim állampolgárok, ugyanúgy, mint a többiek gyakorolhassák a vallásukat. De ezt a különbözőséget, amit mi, Szentatya, gazdagságnak tekintünk, a világ többi országainak is tiszteletben kell tartaniuk. Ezt kívánja a kölcsönösség. Igen, Franciaország sokféle, ennek bizonyossága, hogy nagy érdeklődéssel hallgatta a Dalai Lámát, a tibeti buddhizmus szellemi vezetőjét, aki olyan tanításokat adott, melyekre a mi társadalmunk nagyon felfigyelt. Megérdemli a megbecsülést. Megérdemli, hogy meghallgassák, megérdemli, hogy dialogizáljanak vele, Szentatya. Ez a pozitív laicitás gyakorlata, a dolgok értelmének keresése, mások hitének megbecsülése. Mi senkit nem helyeztünk mások elé, de megkívánjuk keresztény gyökereink megbecsülését. Íme, ez az, Szentatya, amit Franciaország számára akarunk.

A békéért dolgozunk, nem akarjuk a vallásháborúk föléledését. Ennek érdekében, miután Ön találkozott Szaud-Arábia királyával, aminek jel értéke volt, Riyadba utaztam, hogy azt sürgessem, ami inkább közelíti egymáshoz a vallásokat, mint ami megosztja őket.

A dialógus tehát a születő évezred jelentős kihívása. Mi, felelős politikusok nem lehetünk közömbösek a vallás kérdései iránt. Igen, én tiszteltem a vallásokat. Természetesen ismerem a tévedéseket, melyeket a múltban elkövettek, az integralizmusokat és a fanatizmusokat, melyek fenyegetik őket. De az egyensúly és a tisztesség kedvéért el kell mondanom, hogy elismerem azt a szerepet is, melyet az emberiség gyarapodásában játszottak. Ennek elismerése egyáltalán nem csökkenti más gondolkodási áramlatok érdemeit.

Ismerem a vallások jelentőségét abban, hogy válaszol az emberek remény-szükségleteire, és ezt nem becsülöm le. A lelkiség keresése nem jelent veszélyt a demokráciára és nem veszélyezteti a laicitást sem. Nem veszítem el a vallásokba vetett reményemet, amikor Fra'Christian tibhirinei prior sorait olvasom, akit a testvéreivel együtt barbár módon meggyilkoltak és prófétai végrendeletet hagyott hátra. Ez az ember három évvel a halála előtt írta annak, aki azután meggyilkolta, mert tudta, hogy mi az ő tragikus sorsa: „Algéria és az iszlám számomra egy test és egy lélek. Gyakran hirdetem ezt annak fényében, amit én is kaptam, és megtaláltam benne az evangélium vezérfonalát, melyet anyám, az én első egyházam térdén kaptam, éppen itt Algériában, és a hívő muszlimok megbecsülésében.”

Ha a világ csak Fra'Christiant ismerné, nem fenyegetnének vallásháborúk, és a fanatizmusok már kihaltak volna. Íme, ezt írta a gyilkosának három évvel a halála előtt Tibhirinben egy szerzetes, aki azért volt ott, hogy segítsen muszlim testvéreinek. Szentatya, mindezek alapján – Ön ezt érti – Isten hozta Franciaországban!

Rövid találkozó a zsidó közösség képviselőivel a Nunciatúrán

Szeptember 12. péntek, 17.00-kor

Kedves Barátaim, örömmel fogadom Önöket ezen az estén. Szerencsés körülmény, hogy találkozásunk a hetenként megült szombat vigíliájára esik. Annak a napnak az előestéjére, mely ósidők óta fontos szerepet játszik Izrael népe vallási és kulturális életében. A szombatot minden jámbor zsidó az Írásokat olvasva és a zsoltárokat recitálva szenteli meg. Kedves Barátaim, Önök tudják, hogy Jézus imádságai is a zsoltárokból táplálóztak. Ő rendszeresen járt a Templomba és a zsinagógába, beszélt is szombati napokon. Hangsúlyozni akarta, hogy az örök Isten milyen jóságosan gondoskodik az emberről az idő beosztásával is. Nemde ezt mondja a *Yoma Talmud* (85b): „Ajándékba kaptátok a szombatot, de ti nem vagytok odaajándékozva a szombatnak”? Krisztus elvárta a szövetség népétől, hogy mindig ismerje el minden ember Teremtőjének kimondhatatlan nagyságát és szeretetét. Kedves Barátaim, amiatt, ami minket egyesít és amiatt, ami minket szétválaszt, testvérek vagyunk és ezt a testvériséget élnünk és erősítenünk kell. És tudjuk, hogy a testvériség kötelékei állandó felhívást jelentenek arra, hogy jobban megismerjük és tiszteljük egymást.

A katolikus Egyház természete szerint kötelességének érzi, hogy tisztelje az Ábrahám, Izsák és Jákob Istene által kötött szövetséget. Ugyanis az Egyház is részese a Mindenható örök szövetségének – aki nem bánja meg a terveit –, és tiszteli az ígéret fiait, a szövetség fiait, mint szeretett testvéreit a hitben. Az én hangomon az Egyház ismétli meg határozottan Tiszteletreméltó Elődöm, a nagy XI. Pius pápa szavait: „Lelkileg mi szemiták vagyunk” (*Beszéd a belga zarándokokhoz, 1938. szeptember 6-án*). Éppen ezért az Egyház szembeszáll az antiszemitizmus minden formájával, melynek nincs semmiféle elfogadható teológiai igazolása. A teológus Henri de Lubac a „sötétség” órájában – miként XII. Pius mondta (*Summi pontificatus, 1939. október 20.*) – megértette, hogy antiszemitának lenni azt is jelenti, hogy antikeresztény (vö. *Egy új vallási front. Közölve az Israele e la fede christiana* c. könyv 136. oldalán, 1942.). Ismét kötelességemnek érzem, hogy meghajoljak azok előtt, akiket igazságtalanul öltek meg, és azok előtt, akik azért fáradoztak, hogy az áldozatok nevének emlékezete fönmaradjon. Isten ezt nem felejtí el!

Egy ilyen találkozás alkalmával nem mulaszthatom el, hogy emlékeztessenek a franciaországi zsidóknak az egész nemzet életében betöltött kiemelkedő szerepére és értékes hozzájárulásukra a szellemi hagyományhoz. Ma is, mint korábban, a művészet, a kultúra és a politika nagy személyiségeit ajándékozták a világnak. Tisztelettel és szeretettel köszöntöm Mindnyájukat, s az idők és a történelem Urának különleges áldását kérem családjaikra és közösségeikre. Shabbat shalom!

Találkozás a kultúra világával a Bernát-Kollégiumban

Szeptember 12., péntek, 17.30-kor

Bíboros Úr,
Kulturális Miniszterasszony,
Polgármester Úr,
a Francia Intézet Kancellár Ura,
Kedves Barátaim!

Bíboros úr, köszönöm kedves üdvözlő szavait. Történelmi jelentőségű helyen vagyunk, melyet Clairveaux-i Szent Bernát fiai építettek, s amely az Ön nagy elődje, az elhunyt Jean-Marie Lustiger bíboros akarata szerint a keresztény bölcsesség és a jelen társadalom intellektuális és művészeti irányzatai közötti dialógus helye lett. Különös tisztelettel köszöntöm a Kulturális Miniszterasszonyt, aki a kormányt képviseli, valamint Giscard d'Estaing és Chirac urakat. Hasonlóképpen köszöntöm a jelenlévő minisztereket, az Unesco képviselőit, Párizs polgármester urát és a jelenlévő összes tisztségviselőt. Nem szeretnék megfélekezni a Francia Intézet-beli kollégáimról, akik jól tudják, mily nagyra becsülöm őket. Köszönöm De Broglie herceg szívélyes köszöntő szavait. Holnap reggel újra találkozunk. Megköszönöm a francia muszlim közösség képviselőinek, hogy elfogadták a meghívást e találkozóra: jókívánságaimat fejezem ki a folyamatban lévő ramadan alkalmával. Szívélyes köszöntésem természetesen szól a kultúra világa egészének, melyet Önök, kedves meghívottak, oly méltón képviselnek.

Ezen az estén a nyugati teológia eredetéről és az európai kultúra gyökereiről szeretnék beszélni Önöknek. Az imént említettem, hogy jelentőségteljes a hely, ahol vagyunk. Ugyanis a monasztikus kultúrához kötődik, hiszen egykor fiatal szerzetesek éltek itt, azért, hogy elmélyedjenek hivatásuk megértésében és jobban tudják teljesíteni a küldetésüket. De vajon olyan tapasztalat-e ez, amely ma bennünket is érint, vagy csak egy már elmúlt világgal találkozunk? A válaszáért röviden reflektálnom kell a nyugati szerzetesség természetére. Miről is volt szó akkoriban? A szerzetesség hatásainak története alapján elmondhatjuk, hogy a népvándorlás és a kialakulóban lévő új államrendek által keltett nagy kulturális felfordulásban a monostorok voltak azok a helyek, ahol tovább éltek az antik kultúra kincsei, s ahol a rájuk való reflektálásban lépésről lépésre kiformalódott egy új kultúra. De hogyan történt mindez? Mi motiválta azokat, akik e helyeken összegyűltek? Mi volt a szándékuk? Hogyan éltek?

Először és mindenekelőtt nagy realizmussal el kell mondanunk, hogy nem állt szándékukban sem egy új kultúrát teremteni, sem egy letűnt kultúrát őrizni. Az ő motivációjuk sokkal alapvetőbb volt. Céljuk ez volt: *quaerere Deum*, az istenkeresés. Az idők zűrzavarában, amiben semmi sem mutatkozott állandónak, ők a lényeges dolgot akarták megtenni: meg akarták találni azt, ami maradandóan érvényes, meg akarták találni magát az Életet. Istent keresték. A másodlagos dolgokból el akartak jutni a lényeges dolgokhoz, ahhoz, ami egyedül valóban fontos és megbízható. Azt szokták mondani, hogy „eszkatológikus” irányultságúak voltak. De ezt nem kronológiailag kell érteni, mintha a világ vége vagy a saját haláluk felé tekintettek volna, hanem egzisztenciális értelemben: a múlandó dolgok mögött a véglegeset keresték. *Quaerere Deum*: mivel keresztények voltak, ez nem egy úttalan pusztába vivő expedíció, az abszolút sötétben történő tapogatózás volt. Maga Isten helyezte el az útjelző táblákat, sőt utat épített és a feladat abban állt, hogy ezt az utat megtalálják és járjanak rajta. Ez az út Isten szava volt, mely a Szentírás könyveiben megnyílt az emberek előtt. Isten keresése tehát természete szerint a szó kultúráját igényli, vagy ahogyan Jean Leclercq mondja: a nyugati szerzetességben az eszkatológikus irányultság és a grammatika bensőleg összefügg egymással (vö. *L'amour des lettres et le desir de Dieu*, 14.). *Le desir de Dieu*, 'az Isten utáni vágy' magában foglalja az *amour des lettres*-t, a 'szó szeretetét' is, a behatolást teljes jelentéskörébe. Mivel a bibliai Szóban Isten közeledik felénk, és mi közeledünk feléje, meg kell tanulni, hogyan lehet behatolni a nyelv titkába, hogy struktúrájában és kifejezési módjaiban megértsük. Így éppen az istenkeresés miatt váltak jelentőssé a világi tudományok, melyek utat mutatnak a nyelv felé. Mivel az istenkeresés igényelte a szó kultúráját, ezért lett a monostor része a könyvtár, mely megmutatja a szó felé vezető utakat. Ugyanezért lett a monostor része az iskola is, ahol konkrét utak nyíltak. Benedek a monostort így nevezi: *dominici servitii schola* ('az Úr szolgálatának iskolája'). A monostor az erudíció szolgálatában áll, az ember formálásának és kiművelésének szolgálatában – egy olyan formálás szolgálatában, melynek végső célja az, hogy az ember megtanuljon Istennek szolgálni. Ez pedig magában foglalja az ész formálását is, a műveltséget, melynek alapján az ember megtanulja a szavak által megérteni a Szót.

Hogy a szó kultúráját – mely az istenkeresés lényegéhez tartozik – teljes egészében láthassuk, meg kell tennünk egy másik lépést is. A Szó, mely megnyitja az istenkeresés útját és ő maga ez az út, olyan Szó, amely a közösséghez szól. Kétségtelen, az egyes emberek szívét hatja át (vö. *ApCsel 2,37*). Nagy Szent Gergely ezt úgy

írja le, mint egy váratlan kiáltást, mely fölriasztja szunnyadó lelkünket, és ráébreszt arra, hogy a lényeges valóságra, Istenre figyeljünk (vö. Leclercq, i. m. 35.). Ugyanakkor egymás iránt is figyelmessé tesz. A Szó nem egy misztikus elmerülés magányos útjára vezet, hanem azok közösségébe, akik együtt járják a hit útját. Éppen ezért nem csak reflektálni kell a Szóra, hanem helyesen is kell azt olvasni. Miként a rabbik iskolájában, a szerzetesek között is az egyéni olvasás közösségi cselekmény is volt. Erre vonatkozóan mondja Jean Leclercq, hogy „jöllehet a *legere* és *lectio* szavakat jelző nélkül használják, legtöbbször olyan tevékenységet jelentenek, mint az éneklés és az írás, azaz az egész testet és az egész lelket átfogják” (i. m. 21.).

De még egy további lépést is meg kell tennünk. Isten Szava párbeszédese helyzetbe hoz minket Istennel. A Bibliában hozzánk szóló Isten megtanít arra, hogyan beszélgethetünk Vele. Különösen a *Zsoltárok könyvében* adja szánkba a szavakat, melyekkel Hozzá fordulhatunk, életünk szakadékait és csúcsait a beszélgetésben elébe hozhatjuk, és így magát az életünket feléje irányuló mozgássá alakíthatjuk. A zsoltárok ismételten közölnek eligazításokat arról is, hogyan kell őket énekelni és hangszerekkel kíséni. Isten Szava alapján imádkozni nem elég a kimondott emberi szó, hanem a zenét is igényli. A keresztény liturgia két éneke az angyalok ajkára adott bibliai szövegekből született: a Glória, melyet az angyalok Jézus születésekor énekeltek, és a Sanctus, mely Izaias 6. fejezete szerint az Isten közvetlen környezetét alkotó szeráfok akklamációja. Ennek fényében a keresztény liturgia arra hivatott, hogy az angyalokkal együtt énekeljen, és a szót eljuttassa legmagasabb rendeltetésének céljához. Hallgassuk csak ebben az összefüggésben újra Jean Leclercq-et: „A szerzeteseknek meg kellett találniuk azokat a dallamokat, amelyek énekhanggá formálják a megváltott ember kapcsolatát az ünnepelt misztériumokkal. Az a néhány oszlopfő, melyek a clunyi monostorból napjainkig megmaradtak, az egyes hangnemek krisztológiai szimbólumait mutatják” (vö. i. m. 229.).

Benedeknél a szerzetesek imádsága és éneke számára az alapszabály a zsoltár szava: *Coram angelis psallam Tibi, Domine* – az angyalok színe előtt akarok énekelni Neked, Uram (vö. 138,1). Ebben annak tudata fejeződik ki, hogy a közösségi imádság éneklése az egész mennyi udvar jelenlétében történik, ezért a legfontosabb követelmény: úgy imádkozni és úgy énekelni, hogy az egyesülhessen az égi szellemek muzsikájával, akiket úgy tekintettek, hogy ők a kozmosz harmóniájának és a szférák zenéjének a szerzői. Ebből kiindulva érthető meg Clairvaux-i Szent Bernát egyik elmélkedésének komolysága, amikor az Ágoston által továbbadott platonikus hagyomány egy szavát használva elítéli a szerzetesek csúf énekét, mely számára nyilvánvalóan nem egy apró botlás és alapjában másodlagos esemény volt. A csúnyán énekelt ének zürzavarát úgy minősíti, mint zuhanást „a különbözőség zónájába” – a *regio dissimilitudinis-be*. Ágoston e szavakat a platóni filozófiából vette saját megtérése előtt belső állapotának jellemzésére (vö. *Vallomások* VII, 10. 16.). Az ember, aki Isten hasonlatosságára lett teremtve, mivel elhagyta Istent, „a különbözőség zónájába” zuhan – és olyan távolságra került Istentől, hogy többé már nem tükrözi Őt, és így nem csupán Istentől, hanem önmagától, az igaz embertől is különbözővé vált. Kétségtelenül goromba, ha Bernát a szerzetesek hamis énekét minősítve ezzel a szóval él, mely az ember önmagától távolesését jelenti. De azt is mutatja, hogy ő mennyire komolyan veszi e dolgot. Mutatja, hogy az énekkultúra a lét kultúrája is, s hogy a szerzetesek imádságának és énekének meg kell felelnie a rájuk bízott Szó nagyságának és igazán szépnek kell lennie. A nagy nyugati zene abból az igényből született, hogy az Istentől ajándékba kapott szavakkal beszéljünk Vele és énekeljünk Neki. Nem egyéni „kreativitásról” volt szó, mellyel egy ember emléket állít önmagának azáltal, hogy önmaga kifejezését tekinti lényeges kritériumnak. Hanem inkább arról volt szó, hogy a „szív fülével” figyelmesen fölismerték a teremtés zenéjének belső törvényeit, annak a zenének lényeges formáit, melyet a Teremtő oltott világába és az emberbe, és így megtalálták az Istenhez méltó muzsikát, mely ugyanakkor igazán méltó az emberhez is, és tisztán szólaltatja meg a méltóságát.

Hogy legalább bizonyos fokig megértsük a szó kultúráját, mely a nyugati szerzetességben az istenkeresésből kiindulva bontakozott ki, legalább rövid utalást kell tennünk annak a Könyvnek, vagy azoknak a Könyveknek különleges szerepére, melyekben ez a Szó találkozott a szerzetesekkel. A Biblia pusztán irodalmilag és történetileg tekintve sem egyszerűen egy könyv, hanem irodalmi szövegek gyűjteménye, melyeknek története több mint ezer esztendő óta át, s melynek egyes könyveiről nem könnyű fölismerni, hogy valami belső egységhez tartoznak; ugyanis nyilvánvaló feszültségek mutatkoznak közöttük. Ez már Izrael Bibliáján belül is érvényes, melyet mi keresztények Ószövetségnek nevezünk. Még inkább érvényes, amikor mi, keresztények hozzákapcsoljuk az Újszövetséget és írásait mint hermeneutikus kulcsot használjuk Izrael Bibliájához, melyet úgy értelmezzünk, mint Krisztus felé vezető utat. Az Újszövetségben a Bibliát rendszerint – megalapozottan – nem „az Írás”-nak, hanem „az Írások”-nak nevezik, melyeket összességükben úgy tekintünk, mint Isten hozzánk intézett egyetlen Szavát. Már ez a többes szám nyilvánvalóvá teszi, hogy Isten Szava csak az emberi szó, az emberi szavak által jut el hozzánk, azaz Isten emberek, az ő szavaik és történetük által beszél hozzánk. Ez azt jelenti, hogy a Szó és a szavak isteni jellege nem első hallásra nyilvánvaló. Modern kifejezésekkel élve: a bibliai könyvek egysége és szavaiknak isteni jellege merőben történeti szempontból nézve nem megragadható. A

történeti elem a sokféleség és az emberi jelleg. Ebből érthető egy középkori disztichon formulája, mely első hallásra zavarosnak tűnik: „Littera gesta docet – quid credas allegoria...”: a szó szerinti értelem a tényeket mondja el; amit hinned kell, azt az allegória, azaz a krisztológiai és pneumatológiai értelem (vö. Augustus de Dacia: *Rotulus pugillaris*, I.).

Mindezt egyszerűbben is kifejezhetjük: az Írásnak értelmezésre van szüksége, és szüksége van a közösségre, amelyben kialakult, és amelyben létté válik. A közösségben van az egysége, és benne tárul föl a teljes értelem, amit hordoz. Ismét másképp kifejezve a Szó és a szavak jelentésének vannak olyan dimenziói, melyek csak abban a közösségben tárulnak föl, amely ebből a történelmet teremtő Szóból él. Jelentése különféle dimenzióinak növekvő megértése által a Szó nem leértékelődik, hanem épp ellenkezőleg, teljes nagyságában és méltóságában mutatkozik meg. Ezért joggal mondható, hogy a kereszténység nem egyszerűen könyv-vallás a szó klasszikus értelmében. A kereszténység a szavakban a Szót, magát a Logoszt fogja föl, aki a maga misztériumát az emberi történelem valósága és sokfélesége által nyilvánítja ki. A Bibliának e különleges struktúrája minden nemzedék számára új kihívás. Természete szerint zárja ki mindazt, amit ma fundamentalizmusnak nevezünk. Isten Szava ugyanis soha nincs jelen a szöveg pusztá betűszerűségében. A Szóval való találkozáshoz a megértés folyamata kell, mely engedi, hogy az egész belső mozgása vezesse és ezért életfolyamattá kell válnia. A sok könyv mindig és csak az egész dinamikus egységében alkot egy Könyvet, és tárja föl Isten szavát az emberi szavakban és történelemben, valamint Isten tevékenységét a világban.

E téma teljes drámaiságát Szent Pál írásai világítják meg. Hogy mit jelent a betű fölé emelkedés és a csak az egészből kiinduló megértés, azt ő nyersen így fejezi ki: „a betű öl, a Lélek életet ad” (*2Kor 3,6*). Továbbá: „ahol a Lélek ..., ott a szabadság” (*3,17*). A bibliai szó ilyen látásának nagyságát és távlatait mindazonáltal csak akkor érthetjük meg, ha végighallgatjuk Pált, és akkor megértjük, hogy ennek a szabadító Léleknek neve, s a szabadságnak ezért belső mértéke van: „az Úr ugyanis Lélek, és ahol az Úr lelke, ott a szabadság” (*3,17*). A szabadító Lélek nem egyszerűen az ember saját eszméje, az értelmező személyes látása. A Lélek Krisztus, és Krisztus az Úr, aki megmutatja nekünk az utat. A Lélekről és a szabadságról mondottak tág horizontot nyitnak, ugyanakkor világosan határt szabnak az önkényességnek és a szubjektivitásnak, határt, amely félreérthetetlenül kötelező mind az egyénre, mind a közösségre, és a betűt felülmúló köteleket teremt: a megértés és a szeretet kötelékét.

A megkötöttség és a szabadság e feszültsége, mely messze meghaladja az Írás értelmezésének irodalmi problémáját, határozta meg a szerzetesség gondolkodását és tevékenységét is, és mélységesen alakította a nyugati kultúrát. Nemzedékünk számára is kihívásként jelentkezik egyrészt a szubjektív önkényességgel, másrészt a fundamentalista fanatizmussal szemben. Végzetes volna, ha a mai európai kultúra a szabadságot már csak úgy értené, mint a megkötöttségektől való teljes mentességet és ezzel elkerülhetetlenül a fanatizmust és az önkényességet támogatná. A megkötöttség hiánya és az önkényesség nem szabadság, hanem annak elpusztítása.

Az „istenszolgálat iskoláját” szemlélve – ahogyan Benedek nevezte a szerzetességet – figyelmünket ezidáig csak a kifejezés szóra irányultságára, Benedek jelmondatának „ora” részére fordítottuk. És valóban ebből kellett kiindulnunk, mert ez határozza meg a szerzetesi élet egészének irányát. De töredékes maradna a reflexiónk, ha legalább röviden nem vennénk szemügyre a szerzetesség második összetevőjét, amit a „labora”, a „dolgozz” jelent.

A görög világban a fizikai munkát a rabszolgák köteleességének tartották. A bölcs, a valóban szabad ember csak szellemi dolgokkal foglalkozott; a fizikai munkát, mint valami alacsonyabbrendű dolgot azokra hagyta, akik nem voltak képesek fölemelkedni a szellemi lét magasságába. Ezzel szemben teljesen más volt a zsidó hagyomány: az összes nagy rabbi valamilyen kézműves foglalkozást folytatott. Pál, aki előbb mint rabbi, majd a pogányok apostola, sátorszövésként két keze munkájával kereste a kenyerét, nem kivétel volt, hanem a rabbinizmus hagyományát folytatta. A szerzetesség átvette ezt a hagyományt: a kétkezi munka a keresztény szerzetesség alkotórésze. Szent Benedek a regulájában kifejezetten nem beszél az iskoláról, jóllehet – mint láttuk – a tanítással és a megértéssel gyakorlatilag számol. A regula egyik fejezetében azonban kifejezetten szól a munkáról (vö. 48. fejezet). Hasonlóképpen tett Ágoston, aki külön könyvet írt a szerzetesek munkájáról. A keresztényeknek, akik a zsidó hagyományt folytatták, hallaniuk kellett Jézus hívó szavát Szent János evangéliumában, mellyel szombati napon végzett munkáját védte: „Az én Atyám mindig munkálkodik és én is munkálkodom” (*5,17*). A görög-római világ nem ismerte a teremtő Istent; a legfelső istenség az ő látásmódjuk szerint nem piszkolhatta be a kezét az anyag teremtésével. A világ „megalkotását” a démiurgosznak, egy alárendelt istenségnek tulajdonították. Mennyire más a keresztények Istene: Ő, az Egyetlen, az igaz és egyetlen Isten, ő a Teremtő. Isten munkálkodik; munkáját folytatja az emberek történetében és története fölött. Krisztusban mint Személy lép be a történelem veszélyes munkájába. „Az én Atyám mindig munkálkodik és

én is munkálkodom”. Maga Isten a világ Teremtője és a teremtés még nincs befejezve. Isten munkálkodik, *ergázetai*. Így az emberek munkájának úgy kellett megjelennie, mint Istenhez való hasonlóságuk különleges kifejeződésének, és ily módon az ember részt vehet Isten művében, a világ megteremtésében. A szerzetességnek a szó kultúrája mellett a munka kultúrája is része, amely nélkül Európa kibontakozása, éthosza és világformálása elképzelhetetlen. Ennek az éthosznak azonban magában kell foglalnia az akaratot, hogy úgy cselekedjünk, hogy a munka és a történelem befolyásolása az ember részéről együttműködés legyen a Teremtővel azáltal, hogy Tőle vesszük a mércét. Amikor ez a mérce hiányzik és az ember istenszerű teremtővé emelkedik, a világ alakítása könnyen a világ elpusztításává változhat.

Abból a megállapításból indultunk ki, hogy a régi rend és biztonság összeomlása közepette a szerzetesek alapvető magatartása, a *quaerere Deum*, az istenkeresés volt. Azt mondhatnánk, hogy ez a magatartás valójában filozófikus: túltekinteni az utolsó előtti dolgokon és keresni a végső, igazi valóságot. Aki szerzetes lett, elindult egy hosszú és meredek úton, de az irányt megtalálta: a Biblia Szavát, melyben magát Istent hallotta beszélni. Ezután arra kellett törekednie, hogy megértse Őt, hogy egyre előbbre juthasson Feléje. Így a szerzetesek útja, bár a távolság mértékegységeivel nem mérhető, a felfogott Szó belsejében halad. Bizonyos szempontból a szerzetesek keresése már megtalálást jelent. Hogy e keresés lehetővé váljék, arra van szükség, hogy azt megelőzően induljon el egy első mozgás, mely nem csupán a keresés akarását kelti fel, hanem azt is hihetővé teszi, hogy ebben a Szóban rejlik az út – pontosabban: ebben a Szóban maga Isten közeledik az emberek felé, s ezért az emberek e Szó által elérhetik Istent. Másképp fogalmazva: hangzania kell az üzenetnek, mely az emberhez fordul, és megteremti benne a meggyőződést, hogy életté tud válni.

Annak érdekében, hogy megnyíljk az út a bibliai Szónak, mint Isten Szavának a szíve felé, magának ennek a Szónak előbb kifelé meg kell nyilvánulnia. A keresztény hit e szükségletének, tudniillik hogy közölhető legyen másokkal, a klasszikus kifejezése Szent Péter első levelének egy mondata, melyet a középkori teológiában úgy tekintettek, mint a teológusok munkájának bibliai alapját: „Legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja (logosza) a reményeteknek” (3,15) (a *Logosznak*, a remény alapjának *apológiává*, érvelő válasszá kell válnia). És valóban, a születő Egyház keresztényei missziós igehirdetésüket nem propagandának tekintették, mellyel csoportjuk létszámát akarták szaporítani, hanem belső igénynek, mely hitük természetéből fakadt: az az Isten, akiben ők hittek, mindenki Istene, az egy és igaz Isten, aki megmutatkozott Izrael történelmében és végül a saját Fiában, és ezáltal adott választ mindenkinek, és adta oda Azt, akire szívük mélyén az összes emberek vártak. Isten egyetemes volta és az iránta nyitott értelem egyetemesége indította és kötelezte őket az igehirdetésre. Számukra a hit nem a kultúra tartozéka volt, mely népenként különböző, hanem az igazság maga, mely egyformán mindenkinek szól.

A keresztény üzenetnek „kifelé” – a még kereső és kérdező emberek felé – irányuló alapvető formáját Szent Pálnak az Areopagoszon elmondott beszédében találjuk. Ebben az összefüggésben azonban tudnunk kell, hogy az Areopagosz Athénban nem valamiféle akadémia volt, ahol a legkiválóbb szellemek találkoztak elvont dolgok megvitatására, hanem egy bíróság, amely vallási kérdésekben volt illetékes, és meg kellett akadályoznia az idegen vallások behozatalát. És Pál ellen éppen ez a vád: „Úgy látszik, idegen isteneket hirdet” (*ApCsel 17,18*). Pál erre így válaszolt: „Amint szétnéztem és megtekintettem szentélyeiteket, ráakadtam egy oltárra, amelyen az a felírás állt: Az ismeretlen istennek. Nos, én azt hirdetem nektek, akit ti ismeretlenül tiszteltetek.” (*17,23.*) Pál nem ismeretlen isteneket hirdet, hanem Őt, akit az emberek nem ismernek és mégis ismerik: az Ismeretlen-Ismerőt; azt, akit keresnek, akiről alapjában tudnak és mégis ő az Ismeretlen és Megismerhetetlen. Az emberek gondolkodásuk és érzéseik mélyén valamilyen módon tudják, hogy Neki léteznie kell. Hogy mindenek eredeténél nem az értelmetlenségnek, hanem a teremtő Értelemnek kell lennie; nem a vak véletlennek, hanem a szabadságnak. Mindazonáltal annak ellenére, hogy ezt valamilyen módon mindenki tudja – ahogyan ezt Pál a *Római levélben* hangsúlyozza (*1,21*) –, ez a tudás valószínűtlen marad: egy csupán elgondolt és kitalált Isten nem Isten. Ha ő maga nem mutatkozik meg, mi nem jutunk el Hozzá. A keresztény igehirdetés újdonsága éppen az, hogy az összes népnek elmondhatja: Ő megmutatkozott. Ő személy szerint. És ezáltal megnyílt az út feléje. A keresztény üzenet újdonsága nem egy gondolat, hanem egy tény: Ő megmutatkozott. De ez nem egy vak tény, hanem egy olyan tény, mely ő maga, a *Logosz* – az örök Értelem – jelenléte a mi testünkben. „*Verbum caro factum est*” (*Jn 1,14*): éppen ezáltal e tényben most a *Logosz* jelenik meg, a *Logosz* van jelen közöttünk. És ez a tény értelmes. Kétségtelenül mindig szükségünk van az értelem alázatára, hogy ezt elfogadhassuk; szükséges az az emberi alázat, mely válaszol Isten alázatára.

A mai helyzet sok szempontból különbözik attól, amellyel Pál találkozott Athénban, de a különbözőségeik ellenére a kettő sokban hasonlít egymásra. A mi városainkban már nincsenek különféle istenségek oltárai és képmásai. Isten sokak számára valóban nagy Ismeretlen lett. De miként akkoriban a sok istenkép mögött az ismeretlen Isten keresése rejtőzött, ugyanúgy Isten mai hiánya mögött hallgatólagosan ott van a Rá vonatkozó

gyötrő kérdés. *Quaerere Deum* – keresni Istent és engedni, hogy Ő megtaláljon minket: ez ma éppen annyira szükséges, mint a korábbi időkben. Egy merőben pozitivistá kultúra, amely az istenkeresést mint nem tudományos kérdést, a szubjektum szférájába utalná, az értelem lefejezése volna, lemondás legmagasabbrendű lehetőségeiről, következésképpen a humanizmus pusztulása volna, melynek súlyos következményei lennének. Ami megalapozta Európa kultúráját, tudniillik az istenkeresés és az Istenre hallgatásnak a készsége, ma is minden igazi kultúra alapja marad.

Vesperás a klerikusokkal a Notre-Dame-székesegyházban

Szeptember 12. péntek, 19.15-kor

Kedves Bíboros- és Püspöktestvéreim,
 Kanonok Urak,
 a Notre Dame Káplánjai,
 Kedves Papok és Diákonusok,
 Kedves Barátaim a Nem Katolikus Egyházakból és Közösségekből,
 Kedves Testvéreim!

Áldott legyen az Isten, aki megengedi nekünk, hogy itt lehetünk ezen a párizsiak, s a többi francia szívének is oly kedves helyen! Áldott legyen az Isten, aki abban a kegyelemben részesít bennünket, hogy följánlhatjuk neki az esti imádság áldozatát, és dicsőíthetjük Őt az Egyház liturgiájának azon szavaival, amelyeket a zsinagógai liturgiából örökölt, s amelyet Krisztus és első tanítványai is imádkoztak! Igen, áldott legyen az Isten, aki segítségünkre jön – *in adiutorium nostrum* –, hogy megsegítsen minket abban, hogy ajkunk áldozatának följánlása fölszállhasson Hozzá!

Itt vagyunk tehát a párizsi egyházmegye anyateplomában, a Notre-Dame székesegyházban, mely úgy emelkedik magasba a város szívében, mint Isten emberek közötti jelenlétének élő jele. Alapkövét elődöm, III. Sándor pápa rakta le, VII. Pius és II. János Pál látogatásukkal tisztelték meg, s én magam is örömmel lépek a nyomukba, miután 25 évvel ezelőtt egy kateketikai konferenciabeszédet mondhattam itt. Nehéz nem hálát érezni a minket körülölelő épület szépségéért Az iránt, aki az anyagot és a szellemet megteremtette. Már Lutetia keresztényei építettek egy Szent István első vértanúnak szentelt székesegyházat, de az később kicsinek bizonyult, s a 12–14. század folyamán helyette ezt a ma megcsodált templomot emelték. A katedrálisokat a középkor hite építette, és őseitek ide jártak dicsérni Istent, rábízni a reményeiket, s elmondani nekik a szeretetüket. Nagyon jelentős vallási és polgári események történtek ebben a szentélyben, ahova az építészek, a festők, a szobrászok és a muzikusok hozták önmagukból a legjobbat. Sok más között legyen elég említенünk Jean de Chelles építész, Charles Le Brun festő, Nicolas Coustou szobrász és két orgonista, Louis Vierne és Pierre Cochereau nevét. A művészet mint Isten felé vezető út, s a zsolozsma mint az Egyház Teremtőnek szóló dicsérete segítették Paul Claudel – aki 1886 karácsonyán ide tért be, hogy részt vegyen a vesperáson – megtalálni az utat Isten személyes megtapasztalásához. Jelentősegteljes, hogy Isten éppen a Magnificat éneklése közben világosította meg Claudel lelkét; a Magnificat közben, amelyben az Egyház e hely szent Patrónájának, Szűz Máriának az énekét hallgatja, aki a világot arra emlékezteti, hogy a Mindenható fölmagasztalta az alázatosakat (vö. *Lk 1,52*). Kevésbé közismert, de nem kevésbé valóságos megtérések kiindulópontja a szószék, melyről az evangélium olyan hirdetői, mint Lacordaire, Monsabré és Samson atyák tudták átadni szenvedélyes hitük lángját a legkülönbélebb hallgatóknak. Ezért a Notre-Dame székesegyház joggal országotok hagyományának egyik leghíresebb emlékműve. A Szent Kereszt és a töviskorona ereklyéit, melyek előtt az imént hódoltam, amint ez Szent Lajos király óta szokás, olyan ereklyetartóban őrzitek, mely az emberi szellem méltó ajándéka a teremtő Szeretetnek.

E történelmi székesegyház annak a folyamatos kapcsolatnak a tanúja, melyet Isten akar az emberek és Önmaga között: a boltívei alatt elhangzott Szó esti áldozatunk tárgya, melyet az istendicséretünket láthatóvá tevő tömjénfüst följánlása hangsúlyoz. Gondviselészerű, ahogyan a Zsoltáros iménti szavai leírják lelkünk érzelmeit, olyan pontosan, amit nem is mertünk elképzelni: „*Vigadtam, amikor azt mondták nekem: fölme gyünk az Úr házába!*” (121,1.) *Laetatus sum in his quae dicta sunt mihi*: a Zsoltáros öröme, melyről a zsoltár beszél, kiárad a szívünkbe és erős visszhangot kelt bennünk. A mi örömünk abból fakad, hogy az Úr házába jöttünk, mert miként az atyák tanítják, ez a ház nem más, mint a mennyei Jeruzsálem fogható szimbóluma, Jeruzsálemé, mely az égből száll alá (vö. *Jel 21,2*), hogy a legszebb helyet kínálja nekünk. „Ha itt vagyunk – írja Poitiers-i Szent Hilarius – a szentek polgártársai és Isten családjának tagjai vagyunk, mert ez Isten háza” (*Tractatus in Psalmum 121,2*). Szent Ágoston ezt megtévezve mondja: „Ez a zsoltár a mennyei Jeruzsálemre vágyik (...), a lépcsőénekek egyike, melyek nem a lefelé menőknek, hanem a felmenő sokaságnak szólnak (...). Száműzetésünkben sóhajtozunk, a hazában majd örvendezünk; de már a száműzetés idején találkozunk olyan társakkal, akik már meglátták a szent várost és hívnak, hogy odasiessünk.” (*Enarratio in Psalmum 121,2*)

Kedves Barátaim, e vesperással – gondolatainkkal és az imádsággal – csatlakozunk annak a megszámlálhatatlan férfinak és a nőnek a hangjához, akik ezt a zsoltárt századokról századokra előttünk éppen itt énekelték. Csatlakozunk azokhoz a zarándokokhoz, akik fölmentek Jeruzsálem és a jeruzsálemi Templom lépcsőin. Azon férfiak és nők millióihoz csatlakozunk, akik megértették, hogy földi zarándokútjuk célja az égben van, az örök

Jeruzsálemben, és hitték Krisztusban, hogy elérkeznek oda. Valóban, mekkora öröm tudnunk, hogy láthatatlanul a tanúk ilyen nagy sokasága vesz körül minket!

A szent Város felé vezető utunk járhatatlan volna, ha nem az Egyházban, a magasból alászálló Jeruzsálem kezdetében és előképében létezne. „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradnak, akik azt építik” (*Zsolt 126,1*). Ki ez az Úr, ha nem a mi Urunk Jézus Krisztus? Ő az, aki megalapította az Egyházat, és sziklára, Péter apostol hitére építette. Amint ismét csak Szent Ágoston mondja: „Maga Jézus Krisztus, a mi Urunk építi a házat. Sokan fáradoznak az építésen, de ha Ő nem avatkozik bele az építésbe, hiába fáradnak az építők” (*Enarratio in Psalmum 126,2*). Ezután, kedves Barátaim, Ágoston fölteszi a kérdést, hogy kik ezek a munkások? És ő maga válaszol: „Azok, akik az Egyházban hirdetik Isten Igéjét, az isteni szentségek szolgái. Valamennyien igyekszünk, valamennyien dolgozunk, valamennyien építünk”; de egyedül Isten az, aki bennünk „épít, buzdít és elűzi a félelmet, aki megnyitja az értelmet, és hitbe ágyazza gondolkodástokat” (Uo.). Milyen csodálatos az isteni Ige szolgálatában végzett tevékenységünk! A Lélek eszközei vagyunk; Isten alázata, hogy rajtunk keresztül terjeszti a Szavát. Miután fülünket odahajtottuk az Ő ajkához, az Ő hangjává válunk. Az Ő Szava kerül a mi ajkunkra, hogy a világnak adjuk. Imádságunk áldozata fölszáll Hozzá és arra szolgál, hogy találkozzunk Vele. Valóban, miként Pál az efezusiaknak mondja: „Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fönn az égben” (*1,3*), mert kiválasztott minket, hogy tanúi legyünk a föld széléig, s még a fogantatásunk előtt kiválasztott minket, kegyelmének titokzatos ajándékaként.

Az ő Szava, az Ige, aki öröktől fogva Nála volt (*vö. Jn 1,1*), egy Asszonytól született, a törvény alatt született, hogy „megváltsa azokat, akik a törvény alatt éltek, hogy a fogadott fiúságot elnyerjük” (*Gal 4,4-5*). Isten Fia testet öltött egy Asszony, egy Szűz méhében. A ti katedrálisotok kőből és fényből épült élő himnusz az emberi történelem azon páratlan tettének dicsőítésére, amellyel Isten örök Igéje belépett az idők teljességében az emberi történelembe, hogy a keresztáldozatban önmaga feláldozásával megváltsa az embert. A mi földi liturgiáink, melyek mindig a történelem e páratlan tettének az *ünneplései*, soha nem lesznek képesek teljesen kifejezni ezt az örök titkot. A szertartások szépsége soha nem lehet eléggé kidolgozott, eléggé gondos, s eléggé cizellált, hiszen Isten számára, aki a végtelen Szépség semmi nem lehet túlságosan szép. A mi földi liturgiáink csak a mennyei Jeruzsálemben ünnepelt liturgia – földi zarándokutunk célpontjának – halvány visszatükröződései. Bárcsak a mi ünnepléseink a lehető legjobban megközelítenék és megízleltetnék velünk ezt a mennyei liturgiát!

Addig is Isten Szavát azért kaptuk ajándékba, hogy apostolkodásunk lelke, papi életünk lelke legyen. Reggelenként a Szó ébreszt bennünket. Reggelenként maga az Úr „nyitja meg a fülünket” (*Iz 50,5*) az olvasmányos imaóra és a reggeli dicséret zsolttáiraival. Végig a napon Isten Szava adja az anyagot az egész, a Krisztus iránt hűségéről tanúskodni akaró Egyház imádságához. Szent Jeromos híres formulája szerint, amit idézni fogunk a Püspöki Szinodus most, októberben kezdődő, 12. Általános Ülésén: „Aki nem ismeri az Írásokat, nem ismeri Krisztust” (*Izaiás kommentár prólogusa*). Kedves paptestvérek, ne sajnáljátok időtök jelentős részét a Szentírás olvasására és átélésére s a zsolozsma imádkozására szentelni! Az Egyházban olvasott és átélkedett Szó mintegy tudat alatt működik benneteket és átformál titeket. Mint Isten Bölcsességének megnyilvánulása „társatok” lesz életekben, „tanácsadótok jó sorotokban”, és „vigasztalástok a gondok és bánatok közepette” (*vö. Bölcs 8,9*).

„Isten Szava hatékony és élesebb minden kétélű kardnál”, miként a Zsidókhöz írt levél szerzője mondja (*4,2*). Kedves seminaristák, akik az ordó szentségének fogadására készültek, hogy a tanítás, a kormányzás és a megszentelés hármasságában részesedjétek, ezt a Szót mint drága kincset kapjátok. Annak köszönhetően, hogy naponta elméletek, Krisztus életének váltok részeseivé, akit majd hirdetétek kell a körülöttek élőknek. Az Úr Jézus szavával alapította testének és vérének szentségét; szavával gyógyította betegeket, űzte az ördögöket, bocsátotta meg a bűnöket; szavával nyilatkoztatta ki az embereknek az Ország elrejtett misztériumait. Ti lesztek a letéteményesei ennek a hatékony Szónak, mely végrehajtja azt, amit mond. Órizzétek mindig elevenen magatokban az érzéket Isten Szava iránt! Ezáltal tanuljátok meg szeretni mindazokat, akikkel életek folyamán találkoztok. Az Egyházban senki sem fölösleges! Mindenkinél meg kell találnia a maga helyét.

És ti, kedves diákonusok, akik a püspökök és a papok tevékeny munkatársai vagytok, továbbra is szeressétek Isten Szavát: az eucharisztikus ünneplés szívében az evangéliumot hirdessétek; azt értelmezzétek a testvéreitek között végzett a katekézisen: legyen életek, a testvéri szolgálat és egész diákonusi szolgálatotok középpontja. Ne akarjátok elfoglalni a papok helyét, hanem baráti és hatékonyan segítve őket legyetek az isteni Szó végtelen hatalmának élő tanúi.

A szerzetesek, a szerzetesnők és minden Istennek szentelt személy Istennek az Ő Szavában kifejezett Bölcsességéből él. Az evangéliumi tanácsokra tett fogadalom, kedves szerzetesek, átforgalmazta titeket Azzá, aki

értünk szegény, engedelmes és tiszta volt. A ti egyetlen gazdagságtok – igazán értve az *egyetlent*, mely túléli a századokat és a halált – éppen az Úr Szava. Ő maga mondta: „Az ég és a föld elmúlik, de az én igéim nem múlnak el” (Mt 24,35). A ti *oboedientiátok*, engedelmisségetek etimológiailag odahallgatást jelent, mert a latin *oboedire* az *ob-audire* összetételből származik, s azt jelenti, hogy odafordítom a fületem valami vagy valaki felé. Amikor engedelmeskedtek, a lelketek Ahhoz fordul, aki az Őt, az Igazság és az Élet (vö. Jn 14,6), és aki azt mondja nektek, amit Benedek tanított a szerzeteseinek: „Halljad, fiam a Mester tanítását és hajtsd ide a szíved fülét” (*Regula előszava*). Végül engedjétek, hogy minden áldott nap megtisztítson benneteket Az, aki ezt mondta: „Minden szőlővesszőt, mely gyümölcsöt hoz megtisztít [az Atya], hogy még többet teremjen” (Jn 15,2). Isten Szavának tisztasága a ti tisztaságtok modellje és biztosítja lelki termékenységét.

Isten hatalmába vetett fogyhatatlan bizalommal imádkozom az Egyház egységéért; hiszen Ő „a reményre” váltott meg (vö. Róm 8,24), és az egyetlen pásztor, Jézus Krisztus vezetése alatt egyetlen nyájá akar formálni minket. Újra tisztelettel és szeretettel köszöntöm a keresztény Egyházak és egyházi Közösségek képviselőit, akik eljöttek, hogy testvérként velünk együtt imádkozzák a vesperást ebben a székesegyházban. Isten Szavának hatalma akkora, hogy valamennyien ráhagyatkozhatunk, miként ebben az esztendőben kiváltságos közbenjárónk, Szent Pál tette a maga idejében. Amikor Milétoszban elbúcsúzott az efezusi presbiterektől, nagy bizalommal „Istenre és az Ő kegyelmének igéjére” bízta őket (ApCsel 20,32) és intette, hogy óvakodjanak minden megoszlástól. Az Isten Szavának egysége iránti ezen érzék az Egyház egységének jele, záloga és biztosítéka, és buzgón kérem az Úrtól, hogy növelje ezt bennünk: az Egyházban nincs szeretet a Szó iránti szeretet nélkül, nincs Egyház a megváltó Krisztus körüli egység nélkül, a megváltásnak nincsenek gyümölcsei Isten és a felebarát iránti szeretet nélkül, ahogy ezt az egész Szentírást összefoglaló két parancsolat mondja!

Kedves Testvéreim, a szentséges Szűz Máriaiban az isteni Szó iránti hűség legszebb példáját kaptuk. Ez a hűség teljesedett be a Megtestesülésben: „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te Igéd szerint!” (Lk 1,38), mondta ő feltétlen bizalommal. A mi esti imádságunk idézi Annak Magnificátját, akit minden nemzedékek boldognak mondanak, mert hitt azoknak a szavaknak a beteljesedésében, melyeket az Úr intézett hozzá (vö. Lk 1,45); ő minden remény ellenére remélt Fia föltámadásában; az emberiséget annyira szerette, hogy Anyjául adatott (vö. Jn 19,27). Mária „teljesen otthonos Isten Szavában, ki-be jár benne. Isten Szavával gondolkodik és beszél; Isten Szava az ő szavává lesz, és az ő szava Isten Szavából ered” (*Deus caritas est* enciklika, 41). Bizalommal mondhatjuk neki: „Szentséges Szűz Mária, Isten Anyja, Anyánk, taníts minket veled együtt hinni, remélni és szeretni. Mutasd meg nekünk az Ő országába vezető utat!” (*Spe salvi* enciklika, 50.) Amen.

Beszéd az ifjúsághoz a Notre-Dame-székesegyház kapujában

Szeptember 12. péntek, 20.30-kor

Kedves Fiatalok! A Notre-Dame-ban imádkozott vesperás áhítatos összeszedettsége után a lelkesedésetek, mellyel köszöntöttetek, ünnepi jelleget ad e találkozóznak és nagyon kedvessé teszi. Az elmúlt júliusi, feledhetetlen sydneyi találkozót idézi föl bennem, melyen néhányan ott voltatok az Ifjúsági Világnap alkalmából. Ma este két, egymással szorosan kapcsolatos témáról szeretnék beszélni nektek, olyan kincsről, melyhez hozzá köthetitek a szíveteket (vö. Mt 6,21). Az első Sydney témájával kapcsolatos. Ugyanaz, amiről a mindjárt kezdődő imádságos virrasztásokat is szólni fog. Az Apostolok Cselekedeteinek – melyet egyesek méltán a Szentlélek evangéliumának neveznek –, egy verséről van szó: „Megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek” (1,8). Az Úr mondja ezt nektek, és most mondja nektek.

Sydney sok fiatal segített hozzá, hogy fölfedezzék életünkben, a keresztény ember életében a Szentlélek jelentőségét. A Lélek bensőséges kapcsolatba hoz bennünket Istennel, akinél minden hiteles emberi gazdagság forrása van. Ti valamennyien szeretni akartok és azt akarjátok, hogy szeressenek benneteket! Isten felé kell fordulnotok, hogy megtanuljatok szeretni és legyen erőtök szeretni. A Lélek, aki a Szeretet, meg tudja nyitni a szíveteket, hogy befogadjátok a hiteles szeretet ajándékát. Valamennyien keresitek az igazságot, és belőle szeretnétek élni, valóságosan belőle szeretnétek élni! Ez az igazság Krisztus. Ő az egyedüli Út, az egyetlen Igazság és az igazi Élet. Krisztus követése valóban „mélyre evezés”, ahogy a zsolnárok többször is mondják. Az igazság útja egy és ugyanakkor sokféle a különböző karizmák szerint, miként az igazság egy és ugyanakkor kimeríthetetlenül gazdag. Hagyatkozatok rá a Szentlélekre, hogy fölfedezhessétek Krisztust. A Lélek vezetésére szükségünk van az imádsághoz, Ő a mi reményünk lelke, és az igaz öröm forrása.

A hit ezen igazságainak elmélyítéséül bátorítalak titeket az elmélkedésre a bérmálás szentségének nagyságáról, melyet megkaptatok, s amely a felnőtt hit életébe vezet be benneteket. Fontos, hogy egyre inkább megértsétek ezt a szentséget, hogy bizonyítani tudjátok hitetek mibenlétét és mélységét és meg tudjátok azt erősíteni. A Szentlélek Isten misztériuma közelébe visz titeket és megérteti veletek, ki az Isten. Arra hív, hogy a felebarátotokban meglássátok a testvért, akit Isten ajándékozott nektek, hogy vele közösségben éljete emberileg és lelkileg, azaz hogy az Egyházban éljete. Amikor kinyilatkoztatja nektek, hogy ki az értünk meghalt és föltámadott Krisztus, arra indít, hogy legyetek a tanúi. Ti most a nagylelkűség életkorát éljete. Beszélgetek kell Krisztusról a körülöttetek lévőeknek, családtagjaitoknak, barátaitoknak, diák- és munkatársaitoknak, valamint azoknak, akikkel együtt szórakoztok.

Ne féljete! „Legyetek bátrak az evangélium megélésében és merészek a hirdetésében” (*Üzenet a világ ifjúságának 2007. július 20-án*). Ezért arra bátorítalak titeket, hogy az imádságban kért Szentlélek erejére támaszkodó tanúságtételetekhez találjátok meg az alkalmas szavakat, melyekkel képesek lesztek a környezetetekben hirdetni Istent. Vigyéték el a Jó Hírt kortársaitoknak és másoknak is, akik tapasztalják az érzelmek kavargását, az aggodást és a bizonytalanságot a munka és a tanulmányok területén; szembesülnek szenvedésekkel és fáradtságos örömeiket tapasztalnak. Tanúskodjatok Isten mellett, hiszen a fiatalságtokkal együtt egészen részesei vagytok a katolikus közösségnek keresztiségetek és a hit közös megvallása által (vö. Ef 4,5). Kötelességem megmondani nektek, hogy az Egyház számít rátok!

Ebben a Szent Pálnak szentelt évben szeretnék rátok bízni egy másik kincset is, mely ennek az elbűvölő apostolnak az élete közepét alkotta: a kereszt misztériumáról van szó. Vasárnap Lourdes-ban a zarándokok sokaságával együtt fogom ünnepelni a Szent Kereszt fölmagasztalását. Közületek sokan viselnek a nyakukban láncon keresztet. Én is viselem a keresztet, mint az összes püspök is. Ez nem ékszer, nem játékszer, hanem hitünk drága szimbóluma, a Krisztussal való kapcsolat látható és fizikai jele. Szent Pál világosan beszél a keresztéről a Korintusiaknak írt első levelében. Korintusban egy izgatott és zaklatott közösség élt, mely ki volt téve az akkori környezet romboló veszélyeinek. Azok a veszélyek hasonlítanak a maiakhoz. Csak a következőket említem: a hívők közösségén belüli viták és nézeteltérések, az ál-vallásbölcseletek vagy filozófiák félrevezető hatása, a felületes hit és az erkölcsi lazaság. Szent Pál a levelét e sorokkal kezdi: „A keresztéről szóló tanítás azoknak, akik elvesznek, balgaság ugyan, de nekünk, akik üdvözülünk, Isten ereje” (1,18). Ezután az Apostol megmutatja azt a páratlan ellentétet, mely az Isten szerinti és az emberek szerinti bölcsesség és ostobaság között áll fenn.

Erről beszél, amikor földidézi az Egyház alapítását Korintusban, majd a saját igehirdetésének a célját. Gondolatát Isten bölcsességének szépségére hivatkozva zárja, aki Krisztus, s akinek nyomában az Ő apostolai elindultak tanítani a világot és a keresztényeket. Ezt a titokzatos és elrejtett bölcsességet (vö. 1Kor 2,7) a Szentlélek

nyilatkoztatta ki nekünk, mert „a testi ember nem fogja fel azt, ami az Isten Lelkéből ered. Balgaságnak tartja, és nem képes megérteni, mert lelkileg kellene megítélnie” (2,14).

A Lélek az emberi értelem előtt új horizontokat nyit, amelyek meghaladják az értelmet, és megértetik, hogy az egyetlen igazi bölcsesség Krisztusban lakik. A keresztények számára a kereszt Isten bölcsességének és végtelen szeretetének a szimbóluma, mely a meghalt és föltámadott Krisztus világ életéért – minden egyes ember és különösen a ti életetekért – adott, üdvözítő ajándékában nyilvánult meg. A szeretetből emberré lett Isten e megindító fölfedezése indítson benneteket a kereszt megbecsülésére és imáadására! A kereszt nem csupán Istenben való életetek és üdvösségetek jele, hanem az emberek fájdalmainak néma tanúja, s ugyanakkor minden reménységük egyetlen és drága kifejezése is. Kedves fiatalok, tudom, hogy a kereszt tisztelete olykor gúnyolódást és üldözést is kivált. A kereszt bizonyos módon kérdésessé teszi az emberi biztonságot, de bizonyossá teszi Isten kegyelmét és megszilárdítja üdvösségünket. Ezen az estén rátok bízom Krisztus keresztjét. A Szentlélek majd megérteti veletek a szeretet misztériumait, és akkor Szent Pállal együtt fogjátok kiáltani: „Én azonban nem akarok mással dicsekedni, mint Urunk, Jézus Krisztus keresztjével. Általa keresztre szegezték nekem a világot, és engem is a világnak” (Gal 6.14). Pál megértette Jézus látszólag ellentmondásos szavát, mely szerint csak elajándékozva („elveszítve”) lehet megtalálni az életet (vö. Mk 8,35; Jn 12,24), és levonta a következtetést, hogy a kereszt fejezi ki a szeretet alapvető törvényét, az igazi élet tökéletes formuláját. Bárcsak a kereszt misztériumának elmélyítése fölfedeztetné néhányatokkal a meghívást, hogy a papi vagy szerzetesi életben tökéletesebben szolgáljátok Krisztust!

Eljött a perc, hogy elkezdjétek az imádságos virrasztást, ami miatt ide összegyűltetek. Ne feledjétek el a két kincset, melyeket a Pápa ezen az estén elétek állított: a Szentlelket és a keresztet. Befejezésül még egyszer el szeretném mondani nektek, hogy számítok rátok, kedves fiatalok, és azt szeretném, ha ma és holnap megtapasztalnátok az Egyház megbecsülését és szeretetét: így a világ meg fogja látni az élő Egyházat! Isten legyen veletek minden nap, és áldjon meg benneteket családaitokkal és barátaitokkal együtt. Szeretettel adom rátok és Franciaország minden fiataljára az Apostoli Áldást!

A fiatalok köszöntése a Nunciatúra ablakából

Szeptember 12. péntek, 21 óra után

Kedves Fiatalok!

A lelkesedés, mellyel fogadtok, megindítja a pápát! Köszönöm, hogy itt vártatok rám, ilyen lelkesedéssel a késői óra ellenére!

Ezek a napok örömmel töltenek el. Hálát adok az Úrnak, aki lehetővé tette számomra, hogy Péter utódaként meglátogathatom Franciaországot, s hogy lelkipásztori látogatásom a hívők körében annyira bátorító fogadtatásra talált.

Örülök annak, hogy holnap csatlakozhatom a lourdes-i zarándokok sokaságához, s megünnepeljük a Boldogságos Szűz jelenéseinek jubileumát. A Franciaországban élő katolikusoknak nagyon szükségük van arra, hogy megújítsák Máriába vetett bizalmukat, azáltal, hogy fölismerik benne az evangélium szolgálata vállalásának a példaképét. De mielőtt Lourdes-ba indulok, holnap délelőtt várlak benneteket az Invalidusok terén a szentmisére.

Számítok rátok és imádságaitokra, hogy ez a látogatásom gyümölcsöző legyen. A Boldogságos Szűz oltalmazzon benneteket! Nagy szeretettel adom rátok az apostoli áldást!

Jó éjszakát! Viszontlátásra holnap!

Rövid beszéd a Francia Intézetben

Szeptember 13., szombat, 9.10-kor

Kancellár Úr,
 az Öt Akadémia örökös Titkárnöje és Titkár Urai,
 Biboros Urak,
 Kedves Püspök- és Paptestvéreim,
 Kedves Akadémikus Barátaim, Hölgyeim és Uraim!

Nagy megtiszteltetés számomra, hogy ma reggel a Kupola alatt fogadnak engem. Megköszönöm Önöknek az udvariasságot, mellyel fogadtak és az érmét, amivel megajándékoztak. Nem jöhöttem Párizsba anélkül, hogy Önöket személyesen ne üdvözljem. Szívesen élek ezzel az alkalommal, hogy megerősítsem azokat a mély kapcsolatokat, amelyek az általam nagyra becsült francia kultúrához kötnek. Intellektuális életemben a francia kultúrával való kapcsolatnak nagy jelentősége van. Szívesen használom föl tehát az alkalmat, hogy kifejezzem hálámat magánszemélyként is, s úgy is, mint Péter utóda. Az imént leleplezett címerpajzs őrzi majd találkozásunk emlékét.

Rabelais a maga korában nagyon helyesen mondta: „A tudomány lelkiismeret nélkül nem más, mint a lélek romlása!” (Pantagruel, 8). Kétségtelenül e veszedelem elhárítása érdekében történt január végén, hogy 350 év után az Intézet két akadémiaja, két Pápai Akadémia és a párizsi Francia Intézet akadémiai kollokviumot szervezett az egyén változó identitásáról. A kollokvium megmutatta, milyen fontos ugyanannak a témának sok tudomány által történő kutatása. Ez a kezdeményezés elvezethet a humán és fizikai tudományok sok közös ösvényének fölfedezésére. Ezt kívánom és ezért imádkozom az Úrhoz Önökért, szeretteikért, az akadémáik tagjaiért és a Francia Intézet minden munkatársáért. Isten áldja meg Önöket.

Az Intézet aranykönyvébe a Szentatya ezt írta:

„In principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum et Deus erat Verbum” (*Jn 1,1*)

Benedictus Pp. XVI .

13. IX. 2008.

Szentmise az Invalidusok terén

Szeptember 13., szombat, 10 órakor

Vingt-Trois Bíboros Úr,
Bíboros Urak és Kedves Püspöktestvéreim,
Fivéreim és Nővéreim Krisztusban!

Jézus Krisztus gyűjtött minket össze erre a csodálatos helyre, Párizs szívében ezen a napon, amelyen az egyetemes Egyház Aranyszájú Szent Jánost ünnepli, aki egyike legnagyobb tudósainak, s aki a tanításában és élete tanúságtételével hatásosan mutatta meg a keresztényeknek a követendő utat. Örömmel köszöntöm mindazon személyiségeket, akik e nemes városban fogadtak engem, különösen is André Vingt-Trois bíboros urat, kinek megköszönöm hozzám intézett szavait. Köszöntök minden püspököt, papot és diakonust, akik itt vannak körülöttem, hogy együtt ünnepeljük Krisztus áldozatát. Köszöntök minden Személyiséget, külön is a Miniszterelnök urat, akik e délelőttön itt vannak, biztosítom őket imáimról, hogy teljesíteni tudják nemes küldetésüket polgártársaik szolgálatában.

Szent Pálnak a Korintusiakhoz írt első levele a június 28-án megnyitott Szent Pál Évben fölfedeztetni velünk, hogy az Apostol tanácsai mennyire aktuálisak maradnak. „Kerüljétek a bálványimádást” (1Kor 10,14), írja egy olyan közösségnek, amelyre még erősen hatott a pogányság, s megosztott az evangélium újdonságához való ragaszkodás, illetve az őseitől örökölt hagyományos gyakorlatok megtartása. Kerülni a bálványokat akkor azt jelentette, hogy abbahagyják az Olümposz isteneinek tiszteletét és a nekik bemutatott véres áldozatokat. Kerülni a bálványokat akkor azt jelentette, hogy beiratkoznak az Újszövetség prófétáinak iskolájába, akik kárhoztatták az emberi lélek bálványfaragó hajlandóságát. A bálványszobrokról mondja a 113. zsoltár, hogy „nem egyebek, mint ezüst és arany, emberi kezek alkotása. Van szájuk és nem szólnak, van szemük és nem látnak, van fülük és nem hallanak, van orruk és nem szagolnak” (4–5.) Izrael népét kivéve, mely megkapta az egyetlen Isten kinyilatkoztatását, az antik világ bálványimádó volt. A pogányság tévedéseit, melyek erős elidegenítő hatásukkal nagyon jelen voltak Korintusban, kárhoztatni kellett, mert eltérítették az embert igazi céljától. Akadályozták annak fölismerését, hogy Krisztus az egyedüli és igaz Üdvözítő, az egyedüli, aki megmutatja az embernek az Istenhez vezető utat.

A bálványok kerülésére szólító felhívás ma is érvényes. Vajon a mai világ nem teremtette-e meg a saját bálványait? Nem követte-e öntudatlanul az antikkor pogányait azáltal, hogy eltérítette az embert igazi céljától, a boldogságtól, hogy örökre Istennel éljen? Olyan kérdés ez, melyet mindenkinek, aki becsületes önmaga iránt, föltétlenül föl kell tennie. Mi fontos az életben? Mit teszek az első helyre? A bálvány szó a görögből ered, és azt jelenti: „kép”, „alak”, „ábrázolás”, de azt is jelenti: „kísértet”, „rémkép”, „délibáb”. A bálvány ámitás, mert elvonja a valóságtól azt, aki neki szolgál és a látszatok világába viszi. Hát nem ez a mi korunk sajátos kísértése, tudniillik hogy el akar távolítani minket a jelen valóságtól, az egyetlenről, amelyre hatni tudhatnánk? A már nem létező múlt bálványozásának kísértése, a múlté, melynek hibáira már nem emlékezünk, és a még nem létező jövő bálványozásának kísértése, amelyről azt hisszük, hogy saját emberi erőinkkel meg tudjuk valósítani az örök boldogságot a földön! Szent Pál a kolosszeieknek magyarázza, hogy a kielégíthetetlen bírvágy bálványimádás (vö. 3,5), és tanítványát, Timóteust arra emlékezteti, hogy a pénzsóvárság minden rossz gyökere. Hogy ezektől meneküljön, még pontosabban megfogalmazza: „Így néhányan, akik törik magukat utána, már elpártoltak a hittől, és sok bajba keveredtek” (1Tim 6,10). Vajon a pénz, a birtoklás, a hatalom, sőt még a tudásvágy is, nem fordította-e el az embert saját igazságától, és céljától?

Kedves Testvéreim, a kérdésre, melyet e nap liturgiája tesz föl, ugyanez a liturgia adja a hitbéli atyáinktól és különösen magától Szent Páltól örökölt választ (vö. 1Kor 11,23). Aranyszájú Szent János e szövegrészhez fűzött kommentárjában kiemeli, hogy Szent Pál erősen elítéli a bálványimádást mint „súlyos bűnt, „botrányt”, valóságos „pestist” (24 homília az első korintusi levélről). Ugyanakkor hozzáfűzi, hogy a bálványimádás radikális elítélése nem jelenti egyúttal a bálványimádó személy elítélését. Ítéleteinkben soha nem szabad összekevernünk a bűnt, mely elfogadhatatlan és a bűnöst, kinek lelkiismerete állapotát nem tudjuk megítélni, s aki minden esetben még megtérhet és bocsánatot nyerhet. Szent Pál ebben az esetben olvasói értelmére hivatkozik: „Értelmes emberekhez szólok, ítéljétek meg magatok, amit mondom” (1Kor 10,15). Isten soha nem kéri az embertől értelme fölládozását! Az értelem soha nem kerül valós ellentmondásba a hittel! Az egyetlen Isten – az Atya, a Fiú és a Szentlélek – teremtette értelmünket és ajándékozta nekünk a hitet, úgy, hogy drága ajándékként állítja szabadságunk elé elfogadásra. A bálványok tisztelete fosztja meg az embert ettől a távlattól és az értelem meg tudja alkotni a bálványokat. Kérjük tehát Istentől, aki lát és hall bennünket, hogy segítsen meg tisztulnunk minden bálványtól, hogy eljuthassunk létünk igazságához és az Ő végtelen létének igazságához!

Hogyan juthatunk el Istenhez? Hogyan találhatjuk meg, vagy hogyan találhatjuk meg újra Őt, akit az ember szíve legmélyén keres, miközben oly gyakran megfélemezik róla? Szent Pál azt kéri, ne csak az értelmünket használjuk, hanem elsősorban a hitünket, hogy fölfedezhessük Őt. És mit mond nekünk a hit? A kenyér, amelyet megtörünk, a Krisztus testével való közösség; a hálaadás kelyhe, amelyet megáldunk, a Krisztus vérében való közösség. A rendkívüli kinyilatkoztatás, mely Krisztustól ered, s amit az apostolok és immár 2000 éve az egész Egyház ad át nekünk, íme ez: nagycsütörtök estéjén Krisztus megalapította az Eucharisztia szentségét. Ő akarta, hogy áldozatát vérontás nélkül újítsuk meg, valahányszor egy pap a kenyér és a bor fölött újra elmondja a konszekráció szavait. Immár 2000 éve a föltámadott Úr megszámlálhatatlanul ajándékozta magát népének – a legszegényesebb kápolnában éppen úgy, mint a legnagyobb bazilikákban vagy katedrálisokban –, s lett így Szent Agoston formulája szerint „közelebb hozzánk, mint mi önmagunkhoz” (vö. *Vallomások* II,6.11).

Fivéreim és Nővéreim, a legnagyobb tisztelettel vegyük körül az Úr testének és vérének szentségét, az Oltárszentséget, az Úr valóságos jelenlétének szentségét Egyházában és az egész emberiségben. Ne mulasszunk el semmit, amivel kifejezhetjük megbecsülésünket és szeretetünket! Adjuk meg neki a tisztelet legnagyobb jeleit! Szavainkkal, hallgatásunkkal és gesztusainkkal mindig fejezzük ki önmagunkban és mások felé is az Eucharishtiában jelenlévő, föltámadott Krisztusba vetett hitünket. Miként ezt ugyanaz az Aranyszájú Szent János nagyszerűen mondja: „Fogadjuk el Isten kimondhatatlan jótéteményeit és mindazt a jót, amivel megörvendeztet minket, amikor följajnljuk neki ezt a kelyhet, amikor megáldozunk, azáltal, hogy megköszönjük neki, hogy az emberi nemet megszabadította a tévedéstől, hogy közel vonta magához azokat, akik eltávolodtak tőle, hogy a világ ateistáiból és kétségbeesetteiből testvérek és Isten Fia örökösének népét alkotta meg” (*24 homília az első korintusi levélről*). Ugyanis – folytatja – „ami a kehelyben van, ugyanaz, mint ami az oldalából folyt ki, és mi ebben részesedünk” (uo.). Nem csupán részesedésről és osztozásról van szó, hanem „egyesülésről” is, mondja.

A szentmise kiemelkedően a hálaadás áldozata, mely lehetővé teszi, hogy a mi hálaadásunk egyesüljön az Üdvözítő, az örök Atya Fiának hálaadásával. A szentmise önmagában felszólítás arra is, hogy kerüljük a bálványokat, mert Szent Pál mondja sürgetően: „Nem ihatjátok az Úr kelyhét is, meg a démonok kelyhét is” (*1Kor 10,21*). A szentmise felszólítás arra, hogy megkülönböztessük azt, ami bennünk engedelmeskedik Isten Lelkének, attól, ami bennünk a gonosz lélekre való odahallgatás. A szentmisében mi Krisztushoz akarunk tartozni és hálával – „hálaadással” – idézzük a Zsoltáros kiáltását: „Mit adjak az Úrnak viszonzásul mindazokért, amiket nekem adott?” (*Zsolt 116,12*). Igen, hogyan is adhatnánk hálát az Úrnak az életért, amivel megajándékozott? A Zsoltáros kérdésére a válasz ugyanabban a zsoltárban hangzik, mert Isten Szava irgalmasan megválaszolja a kérdéseket. Hogyan adhatnánk hálát az Úrnak mindazon jókért, melyeket velünk tesz, hacsak nem megfogadva az Ő szavait: „Veszem az üdvösség kelyhét, és segítségül hívom az Úr nevét” (*Zsolt 116,12*)?

Venni az üdvösség kelyhét és segítségül hívni az Úr nevét: vajon a „bálványok kerülésének” – amit Szent Pál kér tőlünk – nem a legjobb módja-e? Valahányszor egy szentmisét ünneplünk, valahányszor Krisztus szentségileg megjelenik Egyházában, megvalósul a mi üdvösségünk műve. Így tehát az Eucharishtiát ünnepelni azt jelenti, elismerjük, hogy egyedül Isten ajándékozhatja nekünk a teljes boldogságot, taníthat bennünket az igazi értékekre, az örök értékekre, melyek soha nem múlnak el. Isten jelen van az oltáron, de Ő van jelen a szívünk oltárán is, amikor megáldozva az Eucharisztia szentségében magunkhoz vesszük Őt. Egyedül Ő tanít minket a bálványok, a gondolat délibábjainak elkerülésére.

Kedves Fivéreim és Nővéreim, ki emelheti föl az üdvösség kelyhét és hívhatja segítségül az Úr nevét Isten egész népe nevében, ha nem a püspök által e célra fölszentelt pap? És most, kedves párizsiak és a város környékén lakók, de ti is, akik egész Franciaországból és a környező országokból jöttetek, engedjétek meg, hogy a hitetek és nagylelkűségetek iránti teljes bizalommal buzdítsam azokat a fiatalokat, akik a szerzetesi vagy papi hivatás kérdésével foglalkoznak: Ne féljete! Ne féljete attól, hogy életeteket Krisztusnak ajándékozzátok! Soha semmi nem helyettesítheti a papok szolgálatát az Egyház életében! Soha semmi nem helyettesítheti a világ üdvösségéért bemutatott szentmisét! Kedves fiatalok és kevésbé fiatalok, akik hallgattok engem, ne hagyjátok válasz nélkül Krisztus hívását. Aranyszájú Szent János a papságról szóló értekezésében bizonyította, hogy milyen lassú lehet az ember elindulása, de ő maga az élő példája annak, hogyan hat Isten az emberi szabadságra, amely hagyja, hogy a kegyelem formálja.

Végezetül ha újra idézzük Krisztus szavait, melyeket ránk hagyott evangéliumában, látjuk, hogy Ő személy szerint is tanított arra, hogy kerüljük a bálványimádást, amikor arra szólított fel, hogy házunkat „sziklára” építsük (*Lk 6,48*). Mi ez a szikla, ha nem Ő maga? A mi gondolataink, szavaink és cselekedeteink csak akkor nyerik el igazi dimenzióikat, ha az evangélium üzenetéhez kapcsoljuk azokat: „A szív bőségéből szól a száj” (*Lk 6,45*). Amikor beszélünk, vajon beszélgető partnerünk javát keressük-e? Amikor gondolkodunk, akarjuk-e saját gondolatainkat Isten gondolatával összhangba hozni? Amikor cselekszünk, akarjuk-e árasztani azt a Szeretetet,

aki bennünket éltet? Aranyszájú Szent János ezt is mondja: „Ha tehát valamennyien ugyanabból a kenyérből részesedünk, s ha valamennyien ugyanazzá válunk, miért nem mutatjuk ugyanazt a szeretetet? Ugyanezen okból miért nem válunk valamennyien eggyé? (...) Ó ember, Krisztus eljött, hogy megkeressen téged, aki oly messze voltál Tőle, hogy egyesüljön veled; és te nem akarsz egyesülni a testvéreddel?” (24 homília az első korintusi levélről, 2). A remény lesz mindig a legerősebb!

A Krisztus sziklájára épülő Egyház az örök élet ígéréteinek birtokában van, de nem azért, mert a tagjai szentebbek, mint a többi emberek, hanem mert Krisztus ezt az ígéretet adta Péternek: „Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem Egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta” (Mt 16,18). Annak fogyhatatlan reményében, hogy Isten örökké jelen van mindannyiunk lelkében, annak örömeiben, hogy tudjuk, Krisztus velünk van az idők végezetéig, abban az erőben, melyet a Lélek ajándékoz minden férfinak és nőnek, akik engedik, hogy vezesse őket, hívlak benneteket, kedves párizsi és franciaországi keresztények, a szeretet Istenének hatalmas és irgalmas tevékenységére, aki meghalt értünk a kereszten és húsvét reggelén diadalmasan föltámadott. Minden jó akaratú embernek, aki hallgat engem, megismétlem Szent Pállal együtt: kerüljétek a bálványok imádását és ne mulasszátok el tenni a jót!

Isten, a mi Atyánk vonjon magához benneteket, és ragyogtassa fel fölöttetek dicsőségének fényességét! Isten egyszülött Fia, a mi Mesterünk és Testvérünk, mutassa meg nektek föltámadott arcának szépségét! A Szentlélek halmozzon el benneteket ajándékaival, és örvendeztessen meg azzal, hogy megismeritek a Szentháromság békéjét és világosságát most és mindörökké! Amen.

Beszéd Lourdes-ban, a gyertyás körmenet végén

Szeptember 13., szombat, 21.30-kor

Kedves Mons. Perrier, Tarbes és Lourdes Püspöke
Kedves Püspök- és Paptestvéreim,
Kedves Zarándokok, Kedves Testvéreim!

150 évvel ezelőtt, 1858. február 11-én itt, a Massabielle barlangnak nevezett helyen, a lakott területen kívül egy egyszerű kis lourdes-i leány, Soubirous Bernadett fényességet látott és a fényben egy fiatal hölgyet, aki „szép, mindenkinél szebb” volt. Ez az Úrnő kedvesen és jóságosan, figyelemmel és bizalommal fordult feléje. „Magázott engem (mondta el Bernadett) ... Volna szíves eljönni ide a következő 15 nap mindegyikén? (kérdezte az Úrnő) ... Úgy nézett rám, mint az, aki beszél valakihez”. E beszélgetésben, ebben a finom dialógusban az Úrnő nagyon egyszerű, az imádságra, a bűnbánatra és a megtérésre vonatkozó feladatokat bízott Bernadettre. Az nem kelt bennünk csodálkozást, hogy Mária szép, hiszen az 1858. március 25-i jelenéskor így mondta meg a nevét: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás”.

Nézzük csak most azt a „Napba öltözött Asszonyt” (*Jel 12,1*), akiről a Szentírás beszél. A szentséges Szűz Mária, a Jelenések könyvének dicsőséges Asszonya tizenkét csillagból álló koronát visel a fején. A tizenkét csillag Izrael 12 törzsét jelenti, Isten egész népét, a szentek egész közösségét, ugyanakkor Mária lába alatt a Hold a halandóság és a halál képe. Mária maga mögött hagyta a halált, s teljesen az életbe, Fiának, a feltámadott Krisztusnak életébe öltözött. Ezáltal ő a szeretet, a jó és Isten győzelmének a jele lett, és ajándékozta világunknak az annyira szükséges reményt. Ezen az estén fordítsuk tekintetünket a dicsőséges és annyira emberi Máriára és engedjük, hogy ő vezessen minket a győzelmes Isten felé.

Sokan tanúskodtak erről: a találkozás Bernadett sugárzó arcával megindította a szíveket és a tekinteteket. A jelenések alatt, s amikor beszélt róluk, Bernadett tekintete ragyogó lett. A barlangban látott fényesség egészen áthatotta őt. Közben a Soubirous család mindennapjai szomorúságban és nyomorúságban, betegségben, megnemértések és elutasítások közepette, szegénységben teltek. A családtagok egymás iránti szeretete és figyelmessége mellett is nehéz volt a *cachot*-ban, a városi fogda helyiségeiben élni, de a földi árnyék nem akadályozhatta meg a mennyei fény ragyogását: „A világosság a sötétségben világít” (*Jn 1,5*).

Lourdes egyike azoknak a helyeknek, amelyeket Isten arra választott, hogy benne szépségének egy különleges sugara fölragyogjon; ezért olyan jelentős itt a fény szimbóluma. A negyedik jelenéstől kezdve, amikor Bernadett a barlanghoz ért, minden reggel meggyújtott egy szentelt gyertyát és a bal kezében fogta mindaddig, amíg a jelenés tartott. Hamarosan voltak, akik megkérték Bernadettet, hogy a gyertyájukat szűrje a barlang földjébe. Később mások is letették a gyertyájukat a fény és a béke e helyére. Isten Anyja tudatta, hogy számára kedves az ezernyi gyertya megindító ajándéka, melyek azóta megszakítás nélkül megvilágítják a jelenés helyén a sziklát az ő dicsőségére. Attól a naptól kezdve a barlang előtt éjjel és nappal, télen és nyáron ott ragyognak a gyertyák, mint egy égő csipkebokor, melynek lángjait a zarándokok és betegek imádsága táplálja, akik ide hozzák bajaikat és szükségleteiket, de mindenekelőtt a hitüket és a reményüket.

Lourdes-ba zarándokolva, Bernadett nyomában járva szeretnénk behatolni az ég a föld rendkívüli közelségébe, mely soha nem csal meg és mindig megerősít minket. Ki kell emelnünk, hogy a jelenések idején Bernadett a rózsafüzért imádkozta, Mária a szemével követte és a Dicsőségnél csatlakozott hozzá. Ez a tény megerősíti a Rózsafüzér-imádságnak mélységesen teocentrikus jelegét. Amikor a Rózsafüzért imádkozzuk, Mária nekünk adja szívét és tekintetét, hogy szemléljük Fiának, Jézus Krisztusnak életét. Tiszteletreméltó Elődöm, II. János Pál pápa két alkalommal jött el ide, Lourdes-ba. Tudjuk, hogy életében és szolgálatában imádságai mennyire támaszkodtak a Boldogságos Szűz közbenjárására. Mint sok elődje Péter székében, ő is sürgetően buzdított a Rózsafüzér imádkozására; ezt tette egészen egyedülálló módon akkor is, amikor a Rózsafüzér hagyományos formáját a világosság titkaival gazdagította. Ezeket a titkokat lehet látni a tavaly fölszentelt új bazilika homlokzati mozaikján. Krisztus életének minden eseményét, melyeket Mária „a szívében őrzött és el-el gondolkodott fölöttük” (*Lk 2,19*), továbbá nyilvános működésének szakaszait úgy ismerteti meg velünk, mint Isten dicsősége kinyilatkoztatásának integrális részét. Bárcsak a fény földje, Lourdes, iskola lenne, ahol tanuljuk imádkozni a Rózsafüzért, mely Jézus tanítványait Anyjának szeme előtt bevezeti a Mesterükkel való hiteles és bensőséges dialógusba.

Bernadett ajkáról halljuk, hogy a Boldogságos Szűz kéri, hogy jöjjünk ide körmenetben buzgón és őszintén imádkozni. A gyertyás körmenet testi szemünk elé állítja az imádság misztériumát: az ég választottait és a földi

zarándokokat egyesítő Egyház közösségében az ember és Ura közötti dialógusból fénylő láng lobban föl, és egy fényes út nyílik az emberi történelemben, annak legsötétebb pillanataiban is. Ez a körmenet a nagy egyházi öröm, de a komolyság órája is: magunkkal hozott szándékaink a minden szenvedővel való közösségünket hangsúlyozzák. Azokra az ártatlan áldozatokra gondolunk, akik erőszaktól, háborútól, terrorizmustól, éhségtől, vagy akik az igazságtalanságok, természeti katasztrófák, gyűlölet és elnyomás következményeitől, alapvető jogaik és emberi méltóságuk, cselekvési és gondolkodási szabadságuk elleni támadásoktól szenvednek. Azokra is gondolunk, akik családi problémákkal küzdenek, vagy a munkanélküliség, betegség, gyöngeség, magány és a kivándorlás terhét viselik. De nem akarok megfedkezni azokról sem, akik Krisztus nevéért szenvednek és halnak meg.

Mária megtanít minket imádkozni, és arra, hogy imádságunkból az Isten és a felebarát iránti szeretet cselekedetei fakadjanak. Máriával együtt imádkozva a szívünk befogadja azokat, akik szenvednek. S vajon lehetséges-e, hogy ennek következtében nem alakul át az életünk? Hogy nem válik egész létünk és életünk menedékhellyé a felebarátunk számára? Lourdes a világosság helye, mert a közösség, a remény és a megtérés helye.

Az éjszaka közeledtével mondja Jézus: „égjenek a mécseseitek” (vö. *Lk 12,35*): a hit mécsese, az imádság mécsese, a remény és a szeretet mécsese! Ez az éjszakai körmenet, fénnel a kezünkben, nagyon szól a bensőnkhez, megérinti a szívünket és többet mond, mint bármely kimondott vagy megértett szó. A kezünkben tartott gyertya önmagában összefoglalja úton lévő keresztény állapotunkat: világosságra van szükségünk, s ugyanakkor az a hivatásunk, hogy világossággá váljunk. A bűn megvakít, s megakadályozza, hogy testvéreink számára vezetőnek ajánlkozzunk, és arra készlet, hogy bizalmatlanok legyünk és ne hagyjuk magunkat vezetni. Szükségünk van a megvilágosodásra, ezért ismételjük a vak Bartimeus kérését: „Mester, add, hogy lássak!” (*Mk 10,51*). Add, hogy meglássam a bűnömet, mely összezavar engem, de mindenekelőtt, Uram, add, hogy meglássam a te dicsőségedet! Tudjuk: imádságunk már meghallgatásra talált, és hálát adunk, mert miként Szent Pál az Efezusiakhoz írt levélben mondja: „Krisztus megvilágosít téged” (*5,14*), és Szent Péter hozzáteszi: „Ő a sötétségből meghívott titeket csodálatos világosságára” (*1Pt 2,9*).

Ezek után nekünk – akik önmagunkban nem vagyunk világosság –, mondhatja Krisztus: „Ti vagytok a világ világossága” (*Mt 5,14*), és ránk bízva, hogy ragyogtassuk föl a szeretet világosságát. Miként Szent János apostol írja: „Aki szereti a testvérét, megmarad a világosságban, és nem szolgál botrányul másoknak” (*1Jn 2,10*). A keresztény szeretetet megélni azt jelenti, hogy behozzuk Isten világosságát a világba, s ugyanakkor megmutatjuk a világosság igazi forrását. Nagy Szent Leó írja: „Mindaz ugyanis, aki jámborul és tisztán él az Egyházban, aki az odafönn valókra gondol és nem a földiekre (vö. *Kol 3,2*), bizonyos módon hasonló a mennyei világossághoz; miközben ő maga a szent élet fényét ragyogtatja, sokaknak mint csillag mutatja az Istenhez vezető utat” (*Sermo III, 5*).

Ezen a lourdes-i kegyhelyen, mely felé az egész világ keresztényei tekintenek, amióta csak a Boldogságos Szűz itt fölragyogtatta a reményt és a szeretetet – első helyen a betegeknek, a szegényeknek és a kicsinyeknek –, felszólítást kapunk arra, hogy fedezzük föl hivatásunk egyszerűségét: *valójában elég szeretni*.

Holnap a Szent Kereszt fölmagasztalásának ünneplése épp ennek a titoknak a szívébe vezet majd be minket. Ezen a vigilián a tekintetünk már az Újszövetség jele felé fordul, amerre Jézus egész élete irányult. A kereszt Jézus szeretetének, aki életét adja a barátaiért, végső és tökéletes aktusa. „Így kell fölmagasztaltatnia az ember Fiának, hogy aki hisz benne, annak örök élete legyen” (*Jn 3,14–15*).

Jézusnak az Isten Szolgájáról szóló énekekben megjövendölt halála olyan halál, mely a népek világosságává válik; olyan halál, mely az engesztelés liturgiájához kapcsolódva elhossa a kiengesztelődést; olyan halál, mely a halál végét jelzi. Attól kezdve a kereszt a remény jele, Jézus győzelmi zászlója, mert „úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen” (*Jn 3,16*). A kereszt által egész életünk világosságot, erőt és reményt nyer. Általa lett kinyilatkoztatva a Teremtő eredeti tervében foglalt szeretet egész mélysége; általa minden meggyógyult és eljutott a beteljesedésére. Általa lesz a hívő élet világossággá a meghalt és föltámadott Krisztusban.

A jelenéseket fényesség vette körül, és Isten azt akarta, hogy Bernadett tekintetében föllobbanjon egy olyan láng, mely megszámlálhatatlan szívet térített meg. Hányan jönnek ide, hogy lássanak, titokban talán remélve, hogy csodát látnak; majd hazatérőben, miután lélekben megtapasztalták a hiteles egyházi életet, már más szemmel néznek Istenre, a többiekre és önmagukra. Reménynek, részvétnak, gyöngédségnek nevezett kicsinyke láng lobog bennük. A Bernadettel és a Boldogságos Szűz Máriával való rejtett találkozás meg tud változtatni

egy életet, mert ők Massabielle barlangjában jelen vannak, hogy Krisztushoz, a mi életünkhöz, erősségünkhöz és világosságunkhoz vezessenek bennünket. A Boldogságos Szűz és Szent Bernadett segítsenek benneteket abban, hogy a világosság fiaiként éljete, és életetek minden napján tanúsítsátok, hogy Krisztus a mi világosságunk, a mi reményünk és a mi életünk!

Jubileumi szentmise Lourdes-ban, a Ribčre-mezőn

Szeptember 14., vasárnap, 10 órakor

Kedves Bátoros Urak, Msgr. Perrier,
Kedves Püspök- és Paptestvéreim,
Kedves Zarándokok, Testvéreim!

„Menjen és mondja meg a papoknak, hogy körmenetben jöjjenek ide és építsenek egy kápolnát” – így szólt az üzenet, melyet Bernadett a „*Szép Hölgy*”-től kapott 1858-ban, a március 2-i jelenés alkalmával. Immár 150 éve a zarándokok folyamatosan jönnek Massabielle barlangjához, hogy hallgassák a megtérés és a remény nekik szóló üzenetét. És most mi is, ezen a délelőttön itt vagyunk, Mária, a Szeplőtelen Szűz lábánál, hogy a kis Bernadettel együtt hallgassuk tanítását.

Külön mondok köszönetet Msgr. Jacques Perrier-nek, Tarbes és Lourdes püspök urának a számomra készített meleg fogadtatásért és hozzám intézett kedves szavaiért. Köszöntöm a bátorosokat, a püspököket, a papokat, a diakónusokat, a szerzeteseket és szerzetesnőket, és mindnyájukat kedves lourdes-i zarándokok, különösen is a beteget. Nagy számban jöttetek el velem együtt, erre a jubileumi zarándoklatra, hogy családjaitokat, rokonaitokat és barátaitokat és minden gondokat rábizzátok a mi Úrnőnkre. Elismerésem a polgári és katonai hatóságoknak is szól, akik jelen vannak ezen a szentmisén.

„Milyen csodálatos dolog birtokolni a keresztet! Aki magáénak mondhatja, kincset birtokol!” (Kréai Szent András: *Tíz homília a Kereszt fölmagasztalásáról*: PG 97, 1020.) Ezen a napon, amikor az Egyház liturgiája a Szent Kereszt fölmagasztalását ünnepli, az imént hallott evangélium e nagy misztérium tartalmára emlékeztet: Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örökké éljen (vö. *Jn 3,16*). Isten Fia sebezhetővé tette magát azáltal, hogy a szolga alakját öltötte magára, és engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig (vö. *Fil 2,8*). Az Ő keresztje váltott meg minket. A kivégzés eszköze, mely nagypénteken kinyilvánította Isten ítéletét a világ fölött, az élet, a megbocsátás, az irgalmasság forrása, a kiengesztelődés és a béke jele lett. „Tekintsünk a megfeszített Krisztusra, hogy meggyógyuljunk a bűnből” – mondta Szent Ágoston (*Tractatus in Ioannem*, XII, 11). Föltekintvén a Megfeszítettre, imádjuk Őt, aki azért jött, hogy magára vegye a világ bűnét és örök életet ajándékozzon nekünk.

Az Egyház pedig arra hív, hogy lelkesen emeljük magasba ezt a dicsőséges keresztet, hogy a világ láthassa, meddig jutott el a Megfeszített emberek iránti, minden ember iránti szeretete. Az Egyház arra hív, hogy adjunk hálát Istennek, mert a fáról, mely a halált hordozta, újra az élet fakadt. És ezen a fán nyilatkoztatja ki Jézus a maga szuverén fölségét és azt, hogy fölmagasztaltott a dicsőségbe. Igen, „jőjjetek, imádjuk!” Közöttünk van Ő, aki annyira szeretett minket, hogy életét adta értünk, Ő, aki minden embert hív, hogy bizalommal közeledjünk Hozzá.

Ez az a nagy misztérium, melyet ma délelőtt Mária ránk bíz, azáltal, hogy hív: forduljunk az ő Fia felé. Jelentőségteljes ugyanis, hogy az első jelenéskor a Bernadettel való találkozást Mária keresztvetéssel vezette be. Több ez, mint egyszerű jel: a hit misztériumaihoz vezető indítás, melyet Bernadett a Szűzanyától kap. A keresztvetés bizonyos módon egész hitünk foglalatosa, mert arról beszél, hogy Isten mennyire szeretett minket; arról beszél, hogy a világban jelen van egy olyan szeretet, mely erősebb a halálnál, erősebb a gyöngeségeinknél és a bűneinknél. A szeretet hatalma erősebb, mint a bennünket fenyegető rossz. Mária azért jött, hogy itt, Lourdes-ban Isten emberek iránti szeretetének egyetemessége misztériumát nyilatkoztassa ki. Ő minden jóakarátú embert hív, mindazokat, akik szenvednek a szívükben vagy a testükben, hogy emeljék föl tekintetüket Jézus keresztjére, hogy abban találják meg az élet forrását, az üdvösség forrását.

Az Egyház azt a küldetést kapta, hogy mutassa meg mindenkinek e szerető Isten arcát, mely Jézus Krisztusban mutatkozott meg. Föl tudjuk mi egyáltalán fogni, hogy a Golgotán, a Megfeszítettben bűnöktől elcsúfított istenfiúi méltóságunkat kaptuk vissza? Fordítsuk tekintetünket Krisztus felé. Ő az, aki fölszabadít minket arra, hogy úgy tudjunk szeretni, ahogyan Ő szeret minket, és egy megbékélt világot tudjunk építeni. A kereszten ugyanis Jézus emberségünk minden szenvedését és minden igazságtalanságát magára vette. Ő hordozta a megalázásokat és diszkriminációkat, mindazt a szenvedést, amit a világ sok részén megszámlálhatatlan testvérünk visel Krisztus szeretetéért. A kereszt lábánál jelenlévő Máriára, Jézus Anyjára és a mi Anyánkra bizzuk őket.

Hogy ezt a dicsőséges keresztet befogadhatjuk az életünkbe, a Szűzanya lourdes-i jelenései jubileumának ünneplése a hit és a megtérés útján indít el bennünket. Ma a Szűzanya elénk jön, hogy megmutassa közösségi és személyes életünk számára a megújulás útjait. Befogadván az ő Fiát, akit ő ad nekünk, egy élő forrásban

merülünk el, melyben a hit új erőre kap és az Egyház megerősödhet, hogy egyre nagyobb bátorsággal hirdesse Krisztus misztériumát. Jézus, Mária szülötte, Isten Fia minden ember egyetlen Üdvözítője, aki Egyházában él és tevékenykedik. Az Egyház mindenekelőtt azért küldetett a világba, hogy ezt a páratlan üzenetet hirdesse és hívja az embereket, hogy a szív igazi megtérésével fogadják be ezt az üzenetet. Ez a küldetés, melyet Jézus a tanítványaira bízott, itt, ezen jubileum alkalmával új indításokat kap. Országok nagy misszionáriusait követve töltsön el benneteket a missziós lelkület – mely oly sok francia férfit és nőt lelkesített a századok folyamán –, és legyen a büszkeségetek!

Ha a jubileum kapcsán követjük Bernadett nyomait, meglevenedik bennünk Lourdes üzenetének lényege. Bernadett egy nagyon szegény család elsőszülötte, akinek sem tudása, sem testi ereje nem volt; beteges volt. Mária őt választotta ki, hogy közvetítse megtérésre, imádságra és bűnbánatra szólító üzenetét, teljes összhangban Jézus szavaival: „Elrejtetted ezeket a bölcsék és az okosak elől, és kinyilatkoztattad a kicsinyeknek” (Mt 11,25). Lelki életükben a keresztények mind arra hivatottak, hogy tegyék termővé keresztységük kegyelmét, az Eucharisziával táplálkozzanak, és az imádságból merítsék az erőt a tanúságtételhez, s legyenek szolidárisak minden emberestvérükkel (vö. *Beszéd Rómában, a Piazza di Spagna Mária-oszlopánál 2007. december 8-án*). Tehát valóságos katekézis az, amit Mária szemé előtt kapunk. Engedjük, hogy a Szűzanya bennünket is tanítson, és vezessen az ő Fia országába vezető úton!

Később katekézisében a „Szép Hölgy” megmondta a nevét Bernadettnek: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás”. Mária ezáltal föltárta neki azt a rendkívüli kegyelmet, melyet Istentől kapott, tudniillik, hogy bűn nélkül fogantatott, mert „tekintetre méltatta alázatos szolgálóleányát” (Lk 1,48). Mária földünknek az az asszonya, aki teljesen ráhagyatkozott Istenre, és megkapta Tőle a kiváltságot, hogy Isten örök Fiának emberi életet adjon. „Íme, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Ő, a dicsőséges szépség, az új emberiség képe. Miközben teljes Istentől függésben mutatkozik be, Mária valójában a teljes szabadságot fejezi ki, mely igazi méltóságának maradéktalan elismerésén alapszik. Ez a kiváltság bennünket is érint, mert fölbreszti bennünk férfiu és női méltóságunkat, melyet a bűn megbélyegzett ugyan, de már üdvözült a reményre, egy olyan reményre, mely lehetővé teszi számunkra, hogy helyálljunk a mindennapi életben. Ez az út, melyet Mária az ember számára is megnyit. Teljesen ráhagyatkozni Istenre azt jelenti, hogy megtaláljuk az igazi szabadság útját. Mert amikor Isten felé fordul, az ember önmagává lesz. Megtalálja az Isten képére és hasonlatosságára teremtett személy eredeti hivatását.

Kedves Testvéreim, a lourdes-i kegyhely elsődleges hivatása, hogy az Istennel való találkozás helye legyen az imádságban; a testvéri szolgálat helye legyen, mindenekelőtt a betegek, a szegények és minden szenvedő befogadásával. Ezen a helyen Mária a gyermekei bajaival mindig törődő anyaként találkozik velünk. Az arcáról sugárzó fényben Isten irgalmassága ragyog. Engedjük, hogy tekintete megérintsen: azt mondja nekünk, hogy mindannyiunkat szeret az Isten, soha el nem hagy bennünket! Mária azért jön, hogy eszünkbe juttassa: a buzgó és alázatos, bizakodó és állhatatos imádságnak keresztény életünk középpontjává kell lennie. Az imádság elengedhetetlen ahhoz, hogy befogadhassuk Krisztus erejét. „Aki imádkozik, nem tékozolja a maga idejét akkor sem, ha a helyzet minden jel szerint nagyon sürgető, és csak cselekvésre késztet” (*Deus caritas est* enciklika, 36). Ha engedjük, hogy a tevékenység elnyeljen, azt kockáztatjuk, hogy az imádság elveszíti hatékonyságát és sajátosan keresztény jellegét. A rózsafüzér, mely annyira kedves volt Bernadettnek és a lourdes-i zarándokoknak, az evangéliumi üzenet egész mélységét sűrítve tartalmazza. Bevezet Krisztus arcának szemlélésébe. Az alázatosak ezen imádságával bőséges kegyelmeket nyerhetünk.

Jelentős tény Lourdes-ban a fiatalok jelenléte is. Kedves barátaim, akik ezen a délelőttön az Ifjúsági Világnap keresztje körül vagytok itt! Amikor Mária az angyal látogatását fogadta, fiatal názáreti leány volt, aki a falubeli nők egyszerű és kemény életét élte. Isten különleges módon tekintett le rá és bízott benne, ezért Mária ma is azt mondja nektek, hogy egyikőtök se közömbös Isten számára. Szeretettel tekint mindegyiketekre, s egy értelmes és boldog életre hív benneteket. Ne vesztésétek el bátorságotokat a nehézségek láttán! Mária zavarba jött az Angyal szavától, aki azért jött, hogy elmondja neki: az Üdvözítő anyja lesz. Mária átérezte, mennyire gyöngye Isten mindenhatóságához mérten, mégis tévovázás nélkül kimondta az „igen”-t. És az ő „igen”-jének köszönhetően az üdvösség belépett a világba és megváltoztatta az emberiség történelmét. Kedves Fiatalok, ne féljétek „igen”-t mondani az Úr hívására, amikor követésére hív! Nagylelkűen válaszoljatok az Úrnak! Csak Ő tudja beteljesíteni szívetek legmélyebb vágyait. Sokan azért jöttek Lourdes-ba, hogy figyelmes nagylelkűséggel szolgáljatok a betegeknek vagy más zarándokoknak, s ezzel a Szolga-Krisztus nyomába léptek. A testvéreknek tett szolgálat megnyitja és készségessé teszi a szívet. Az imádság csöndjében Mária legyen a bizalmasotok, ő, aki megbecsüléssel és bizalommal tudott beszélni Bernadetthez. Mária segítse azokat, akik arra kaptak meghívást, hogy a házasságban fedezzék föl az igazi és mély szerelem szépségét, melyet hűségben és önmaguk kölcsönös elajándékozásában élnek! Azoknak, akiket köztetek papságra vagy szerzetességre hív, szeretném újra

hangsúlyozni azt a boldogságot, ami életek teljes, Isten és az emberek szolgálatára ajándékozásában rejlik. A keresztény családok és közösségek legyenek olyan helyek, ahol megszülehetnek és megerősödhetnek a hivatások az Egyház és a világ szolgálatára.

Mária üzenete a remény üzenete korunk minden férfijának és nőjének, bármely országban élnek is. Én szívesen hívom segítségül Máriát, mint a „Remény Csillagát” (*Spe Salvi* enciklika, 50). Életünk gyakran sötét utain ő a remény fényessége, aki megvilágít és irányt ad utunkon. „Igen”-jével, nagylelkű önátadásával megnyitotta Isten előtt világunk és történelmünk kapuit. És arra hív, hogy mint ő, legyőzhetetlen reményben éljünk, és ne hallgassunk azokra, akik arról akarnak meggyőzni, hogy a végzet foglyai vagyunk. Ő kíséren minket anyai jelenlétével személyes, családi és nemzeti életünk eseményei közepette. Boldogok azok a férfiak és azok a nők, akik Krisztusba vetik bizalmukat, aki abban a percben, amikor életét áldozta üdvösségünkért, nekünk ajándékozta Anyját, hogy anyánk legyen!

Kedves Testvéreim, ezen a francia földön az Úr anyját számtalan kegyhelyen tisztelik, melyek a nemzedékről nemzedékre továbbadott hit bizonyosságai. A mennybe fölvevett Szűzanya országok szeretett Patrónája. Buzgón tiszteljétek őt családjaitokban, vallási közösségeitekben és plébániáitokon. Tekintsen Mária szép országok lakóira és a többi országból e jubileum ünneplésére érkezett zarándokokra. Legyen mindnyájatok Anyja, aki gondoskodással veszi körül gyermekeit, örömeikben és próbatételeikben egyaránt. Szentséges Szűz Mária, Isten Anyja és a mi Anyánk, taníts minket hinni, remélni és veled együtt szeretni. Mutasd meg a te Fiad, Jézus országába vezető utat! Tengernek csillaga, ragyogj fölöttünk és vezess bennünket utunkon (vö. *Spe salvi* enciklika, 50). Amen.

(Az Úr Angyala imádkozása előtt mondta a Szentatya:)

Kedves Zarándokok, Kedves Testvéreim!

Az *Úr Angyala* imádság minden áldott nap alkalom arra, hogy tevékenységünk közben néhány percre Isten Fia megtestesülésének misztériumára gondoljunk. Délben, amikor már fárasztóan kezdenek ránk nehezedni a nap órái, készségünket és nagylelkűségünket megújítja Mária „igen”-jének szemlélése. Ez az egyszerű és fenntartások nélküli „igen” Mária szabadságának misztériumában gyökerezik, az Isten előtti teljes és sértetlen szabadságban, melynek szeplőtelen fogantatása kiváltságából fakadóan semmi köze sincs a bűnhöz.

Ez a Máriának ajándékozott kiváltság, mely megkülönbözteti őt mindannyiunk állapotától, nem eltávolítja őt tőlünk, hanem épp ellenkezőleg, közel hozza hozzánk. Miközben ugyanis a bűn megoszt és eltávolít bennünket egymástól, Mária tisztasága végtelenül közel hozza a szívünkhöz őt, aki mindegyikünkkel törődik és igazi javunkat akarja. Ezt láthatjátok itt Lourdes-ban éppúgy, mint minden Mária-kegyhelyen: megszámlálhatatlan sokaság siet Mária lábaihoz, hogy ki-ki rábízza legbensőbb titkait, azt, ami a szívében van. Azt, amit sokan félelemből vagy szégyenből a legbensőbb barátaikkal sem mernek megosztani, őrá bízzák, aki egészen tiszta, az ő szeplőtelen szívére: egyszerűen, kendőzés nélkül, igazán. Mária előtt, épp a tisztasága miatt, az ember nem tétovázik a maga gyöngeségében megmutatkozni, rábízni kéréseit és kétségeit, megfogalmazni reményeit és legtitkosabb vágyait. Szűz Mária anyai szeretete lefegyverzi a büszkeség minden formáját; az embert képessé teszi arra, hogy tulajdon valóságában lássa önmagát, s beléoltja a vágyat, hogy megtérjen és dicsőítse Istent.

Így Mária megmutatja az Úrhoz vezető igazi utat. Arra tanít, hogy igazságban és egyszerűségben közeledjünk hozzá. Neki köszönhetően fölfedezzük, hogy a keresztény hit nem teher, hanem szárny, amellyel a magasba emelkedhetünk, hogy az Úr karjai között találjunk menedéket.

A hívő nép élete és hite megmutatja, hogy Mária szeplőtelen fogantatásának kiváltsága nem merőben személyes kegyelem, hanem mindenkiért van, Isten egész népéért adatott kegyelem. Máriában az Egyház már azt szemlélheti, amivé hivatása alapján válnia kell. Mostantól fogva őbenne minden hívő szemlélheti saját személyes hivatásának beteljesedését. Bárcsak mindegyikünk e kegyelem hatása alatt maradna, hiszen az Úr Mária misztériuma által üdvözítő tervét akarta kinyilatkoztatni. Abban a misztériumban, melynek részesei lettünk, hiszen a Kereszt magasából, melynek éppen ma a felmagasztalását ünnepeljük, maga Jézus nyilatkozta ki, hogy az Ő anyja a mi Anyánk. Mint Mária fiai és leányai, részesedhetünk mindabból a kegyelemből, amelyet ő kapott, és abból a páratlan méltóságból, amit az ő szeplőtelen fogantatásának kiváltsága jelent.

Itt, a barlang közelében – különleges közösségben a Mária-kegyhelyeken jelenlévő zarándokokkal és az erősítést kereső betegekkel – együtt áldjuk az Urat azért, hogy Mária jelen van népe körében, és hittel forduljunk feléje imádságunkkal:

„Szentséges Szűz Mária, aki 150 évvel ezelőtt megjelentél Bernadettnek, valóban te vagy »a remény élő forrása« (Dante: *Paradicsom*, XXXIII, 12). Mindenfelől érkezett, benned bízó zarándokok azért jöttünk, hogy újra hitet és bátorítást, örömet és szeretetet, biztonságot és békét merítsünk a te szeplőtelen szíved forrásából: »Monstra te esse Matrem, mindannyiunknak ‘mutasd, hogy Anyánk vagy’«, ó Mária! És ajándékozd nekünk Krisztust, a világ reménységét!” Amen.

(Az Úr Angyala után a Szentatya röviden köszöntötte az angol, német, spanyol, portugál, lengyel, olasz és francia nyelvű zarándokokat.)

XVI. Benedek pápa beszéde a Francia Püspöki Konferenciához Lourdes-ban, a Szent Bernadett-teremben

Szeptember 14-én, 17.15-kor

Bíboros Urak,
Kedves Püspöktestvéreim!

Pápaságom kezdete óta ez az első alkalom, hogy valamennyiőtökkel egyszerre találkozhatom. Szívből köszöntöm Elnökötöket, André Vingt-Trois bíboros urat, s köszönöm a nevetekben elmondott szívélyes és mélyértelmű köszöntő szavait. Tisztelettel köszöntöm az Elnökhelyetteseket és az Általános Titkár urat munkatársaival együtt. Szeretettel köszöntelek Mindnyájatokat, Püspöktestvéreim, akik Franciaország négy égtájáról és a tengeren túlról jöttetek. Gondolok Mons. François Garnier cambrai érsek úrra is, aki Valenciennes-ben most ünnepli a Szűzanya szent kötelének, a „Notre-Dame du Saint-Cordon”-nak a millenniumát.

Örülök, hogy együtt lehetek Veletek ma este itt, a Szent Bernadett-teremben, mely imádságaitoknak és gyűléseiteknek megszokott helye, ahol megosztjátok egymással a gondjaitokat és reményeiteket, de közös gondolkodástok és megbeszéléseiteknek is színhelye. Ez a terem kiváltságos hely a barlang és Szűzanya bazilikái közelében. Az ad limina látogatások kétségtelen lehetőség számotokra, hogy Péter utódával Rómában találkozzatok, de a jelen óra kegyelemként adatik számunkra, hogy megerősítsük a szoros kapcsolatokat, melyek összekötnek bennünket a megváltó Krisztustól közvetlenül eredő papságban való részesedésben. Bízatlak benneteket, hogy továbbra is egységben és bizalommal dolgozzatok, teljes közösségben Péterrel, aki eljött hozzátok, hogy megerősítse a hiteteket. Eminenciád azt mondta, hogy sok a közös gondunk! Tudom, hogy lelkesen akartok dolgozni az újonnan meghatározott egyháztartományi határok között, és ennek nagyon örülök. Szeretnék élni az alkalommal, hogy veletek együtt reflektáljak néhány olyan témára, amelyről tudom, hogy figyelmetek középpontjában állnak.

Az Egyház – az Egy, Szent, Katolikus és Apostoli Egyház – hozott világra benneteket a keresztség által. Ő hívott meg a szolgálatára; ti pedig odaajándékoztátok az életeteket, előbb mint diakónusok, majd mint papok, s végül mint püspökök. Mély megbecsülésemet fejezem ki személyetek odaadásáért: a feladat összetettsége ellenére, ami csak fokozza az értékét – honor, onus! (rang és teher!) –, hűségesen és alázattal teljesítitek a tanítás, a kormányzás és a megszentelés hármasságát a rátok bízott nyáj fölött a *Lumen gentium* konstitúció (25–28. p.) és a *Christus Dominus* dekrétum fényénél. Az apostolok utódaiként ti képviselitek Krisztust a rátok bízott egyházmegyék élén, s törekedtek megvalósítani a püspök Szent Pál által megfogalmazott eszményét; késlekedés nélkül tovább kell mennetek ezen az úton azzal az elhatározással, hogy „vendégszeretők, jóakaratók, megfontoltak, igazságosak, tisztességesek, fegyelmezettek, szilárdan a hiteles tanítás alapján állók” legyetek (vö. *Tit 1,8–9*). A keresztény népet szeretettel és tisztelettel kell vezetni. A keresztény hagyomány kezdettől fogva hangsúlyozta: „Mindazok, akik Isten és Jézus Krisztus oldalán állnak, együtt vannak a püspökkel” – írta Antiochiai Szent Ignác (*A filadelfiaiaknak* 3,2), és hozzátette: „Akit a ház ura bízott meg háza kormányzásával, azt úgy kell fogadnunk, mintha azt fogadnánk, aki őt küldte” (*Az efezusiaknak* 6,1). A ti, elsősorban lelki küldetésetek arra szól, hogy teremtsétek meg a szükséges feltételeit annak, hogy a hívek – újra csak Szent Ignácot idézve – „Krisztus által egy hangon énekelhessék a himnuszt az Atyának” (*Uaz, 4,2*) és így életük Istennek szóló áldozat legyen.

Méltán él bennetek a meggyőződés, hogy a katekézisnek alapvető jelentősége van, ha minden keresztényben növelni akarjátok az Isten iránti érzéket és az élet értelmének felfogását. A rendelkezésetekre álló két fő eszköz, a *Katolikus Egyház Katekizmusa* és a *Franciaországi Püspökök Katekizmusa* nagyon értékes eszközök. Ugyanis a katolikus hit harmonikus szintézisét tartalmazzák, összhangban az evangélium gazdagságának hűséges hirdetésével. A katekézis elsősorban nem módszer, hanem tartalom kérdése, ahogy ezt maga a név sugallja: a keresztény kinyilatkoztatás egészének szerves alkalmazásáról (*kat-echein*) van szó, amely az értelem és a szív elé tárja annak Szavát, aki életét adta értünk. Ily módon a katekézis minden ember szívében megszólaltatja ugyanazt a késlekedést nem ismerő felhívást: „Kövess engem” (*Mt 9,9*). A katekéták jó felkészítése lehetővé teszi a hit teljes átadását Szent Pál példája szerint, aki minden idők legnagyobb katekétája, akire különleges csodálattal tekintünk születésének kétezredik évfordulóján. Apostoli munkája közben így buzdított: „Mert jön idő, amikor az egészséges tanítást nem hallgatják szívesen, hanem saját ízlésük szerint szereznek maguknak tanítókat, hogy fülüket csiklandoztassák” (*2Tim 4,3–4*). Előrelátása reális voltának tudatában alázattal és állhatatosan törekedtek

megfelelni az ő ajánlásainak: „Hirdesd az evangéliumot, állj vele elő, akár alkalmas, akár alkalmatlan. Érvelj, ints, buzdíts nagy türelemmel és hozzáértéssel” (2Tim 4,2).

E feladat hatékony megoldásához munkatársakra van szükségetek. Ezért a papi és szerzetesi hivatásokat jobban kell bátorítani, mint valaha. Tudok a kezdeményezésekről, melyeket e területen hittel indítottak el, és támogatásomról biztosítom mindazokat, akik nem félnek Krisztushoz hasonlóan fiatalokat és kevésbé fiatalokat hívni arra, hogy az őket meghívó Mester szolgálatába álljanak (vö. Jn 11,28). Szeretnék bátorító köszönetet mondani minden családnak, minden plébániának, minden keresztény közösségnek és minden egyházi mozgalomnak, melyek a hivatások bőséges gyümölcsét termik (vö. Mt 13,8). Nem mulaszthatom el, hogy elismerésemet fejezzem ki Krisztus igazi tanítványai és az ő Egyháza sok imádságáért. Vannak köztük papok, szerzetesek, szerzetesnők, öregek, betegek, rabok is, akik évtizedek óta könyörögnek Istenhez és így teljesítik Jézus parancsát: „Kérjétek az aratás urát, hogy küldjön munkásokat aratásába” (Mt 9,38). A püspököknek és a hívők közösségének, mindegyiknek a maga módján, támogatnia és fogadnia kell a papi és szerzetesi hivatásokat, a Szentlélek kegyelmére támaszkodva a szükséges döntések meghozatalánál. Igen, kedves Püspöktestvéreim, továbbra is hívjatok a papságra és a szerzetességre, ahogyan Péter kivetette a hálót a Mester parancsára, annak ellenére, hogy az egész éjszakát eredménytelen halászattal töltötték (vö. Lk 5,5).

Nem lehet elégszer ismételni, hogy a papság nélkülözhetetlen az Egyházban, épp a laikusok érdekében. A papok Isten ajándékai az Egyháznak. A papok sajátos papi feladataikat nem delegálhatják a híveknek. Kedves Püspöktestvéreim, buzdítalak, hogy minden erőttökkel segítsétek a papjaitokat abban, hogy bensőséges egységben éljenek Krisztussal. Lelki életük az alapja apostoli életüknek. Szelíden buzdítsátok őket a mindennapos imádságra, a szentségek – elsősorban az Eucharisztia és a szentgyónás – méltó kiszolgáltatására, ahogyan ezt Szalézi Szent Ferenc tette a papjaival. Minden pap boldognak érezheti magát azért, hogy az Egyházat szolgálhatja. Az arsi plébános iskolájában, aki a ti országotok fia és a világ minden plébánosának védőszentje, állandóan hangoztassátok: a legnagyobb, amit egy ember megtehet, hogy a hívőknek Krisztus testét és véréát adja és megbocsátja a bűnöket. Legyen gondotok emberi, szellemi és lelki formálásukra, és a létfenntartásukhoz szükséges eszközökre is. Megterhelő elfoglaltságaitok mellett törekedjétek rendszeresen találkozni velük és testvérként, illetve jó barátként fogadjátok őket (vö. LG 28, CD 16). A papoknak szükségük van a szeretetekre, biztatásokra, törődésekre. Álljatok mellettük és különös figyelemmel legyetek a nehézséggel küszködők, az öregek és a betegek iránt (vö. CD 16). Ne feledjétek, hogy – miként a II. Vatikáni Zsinat Antiochiai Szent Ignácnak a Magnésziaiakhoz írt leveléből idézett csodálatos kifejezésével mondja – a papok közössége „a püspök lelki koronája” (vö. LG 41).

A papi és püspöki élet, valamint a katechetikai oktatás legmagasabbrendű megnyilvánulása a liturgikus kultusz. A hívő nép megszentelésének feladata, kedves Testvéreim, nélkülözhetetlen az Egyház növekedésében. A *Summorum Pontificum* motu proprioában pontosan megfogalmaztam e szolgálat végzésének feltételeit, ami Boldog XXIII. János 1962-i, illetve VI. Pál 1970-i Misszáléjának használatát illeti. Ezen új rendelkezések bizonyos gyümölcssei már mutatkoznak, s én remélem, hogy a lelkek nélkülözhetetlen megbékélése Isten kegyelméből már megvalósulóban van. Mérlegelem nehézségeiteket, de nem kételkedem, hogy belátható időn belül mindenki számára megnyugtató megoldásra juttok úgy, hogy Krisztus varratlan köntösét nem fogják újra szétszaggatni. Senki nem felesleges az Egyházban. Kivétel nélkül mindenki „otthon” érezheti magát benne és soha nem kergetik el. Isten, aki minden embert szeret és nem akarja, hogy egy is elveszen, ránk bízta ezt a küldetést, amikor bárányainak pásztoraivá tett minket. Csak hálát adhatunk a bizalomért és megbecsülésért, amit ő tanúsít irántunk. Törekedjünk ezért arra, hogy mindig az egység szolgái legyünk!

Melyek a többi, nagy figyelmet igénylő területek? A válaszok egyházmegyénként különbözhetnek, de van egy probléma, amely különösen sürgetőnek látszik: a család helyzete. Tudjuk, hogy a házaspárok és a család ma valóságos viharban vannak. Az evangelistának a tó közepén járó bárkáról szóló szavai a családra vonatkoztathatók: „A hullámok becsaptak a bárkába úgy, hogy majdnem elmerültek” (Mk 4,37). Jól ismertek a tényezők, melyek ezt a krízist létrehozták, ezért nem töltöm az időt felsorolásukkal. A törvények már több évtizede sok országban relativizálták a társadalom alapvető sejtjének természetét. A törvények gyakran inkább a szokásokhoz, illetve egyes személyek vagy csoportok követeléseire igazodnak, mint a társadalom közjavát szolgálják. Egy férfi és egy nő stabil egysége, mely az Istentől ajándékba kapott gyermekek születésének köszönhetően a földi jólét építésére van rendelve – a házastársi elkötelezettség e modellje – egyeseknek már eszébe sem jut. Mindazonáltal a tapasztalat tanítja, hogy a család az a megbízható alapzat, amelyre az egész társadalom épül. Mi több, a keresztény tudja, hogy a család az Egyháznak is eleven sejtje. Minél inkább átítatják a családot az evangéliumi szellem és az evangéliumi értékek, annál erősebb lesz az Egyház, és annál jobban meg tud felelni hivatásának. Ismerem és nagyon bátorítom erőfeszítéseiteket annak érdekében, hogy segítségtek eljusson a családokat támogató különféle szervezetekhez. Igazatok van, amikor – az árral szemben – szilárdan

ragaszkodtok azokhoz az elvekhez, amelyek erőssé és nagyvá teszik a házasság szentségét. Az Egyház csorbítások nélkül hűséges akar maradni a parancshoz, amelyet Alapítójától, a mi Urunk Jézus Krisztustól kapott. Vele együtt hangoztatja szüntelenül: „Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza” (Mt 19,6). Az Egyház nem maga találta ki ezt a küldetést, hanem kapta. Kétségtelenül senki nem tagadhatja, hogy vannak súlyos, olykor nagyon fájdalmas próbatétek, melyeken bizonyos családoknak át kell menniük. A nehéz helyzetben lévő családokat támogatni kell, segíteni kell, hogy megértsék a házasság értékét, és biztatni kell őket, hogy ne relativizálják Isten akaratát és az élet tőle kapott törvényeit.

Egy különösen fájdalmas kérdés, mint tudjuk, az elváltak újra házasodása. Az Egyház, mely nem szegülhet szembe Krisztus akaratával, hűségesen őrzi a házasság felbonthatatlanságának elvét, ugyanakkor a legnagyobb megértéssel viseltetik azon férfiak és nők iránt, akik különféle okok miatt nem tudják megtartani. Nem engedhetők meg tehát azok a kezdeményezések, amelyek meg akarják áldani a törvénytelen kapcsolatokat. A *Familiaris consortio* apostoli buzdítás megmutatta az igazságot és szeretetet tiszteletben tartó gondolkodás útját.

Jól tudom, kedves Testvérek, hogy nagyon aggódtok a fiatalokért. Sok időt szenteltek nekik, és igazatok van. Mint láthattátok, a fiatalok sokaságával találkoztam Sydneyben az Ifjúság Világtalálkozója alkalmával. Értékelhettem lelkesedésüket és képességüket a figyelmes imádságra. Annak ellenére, hogy olyan világban élnek, amely udvarol és hízeleg alantas ösztöneiknek, s ők maguk is cipelik egy nehezen elsajátítható örökség batyuját, a fiatalok olyan lelki frissességet hordoznak, ami kiváltotta a csodálatomat. Felelősségérzetükre hivatkoztam és kértem őket, hogy mindig legyenek tekintettel a meghívásra, amelyet Istentől a keresztségük napján kaptak. „A mi erőnk abban rejlik, amit Krisztus kíván tőlünk” – mondta Jeran-Marie Lustiger bíboros. Amikor tiszteletreméltó Elődöm először járt Franciaországban, olyan beszéddel fordult országokat fiataljaihoz, amely semmit nem veszített aktualitásából, és akkor feledhetetlenül meleg fogadtatásban részesült. „Az erkölcsi szabadság nem teszi boldoggá az embert” – mondta a Hercegek parkjában, és orkánszerű taps volt rá a válasz. Az a józan érzék, amely a hallgatóság egészséges reakcióját indította, nem halt ki. Kérem a Szentlelket, szóljon minden hívő, s általánosabban minden polgártársatok szívéhez; adja meg – vagy adja vissza – az érzékét egy olyan életvitelhez, amely megfelel az igazi boldogság kritériumainak.

Az Élysée-palotában tegnap említettem a sajátos francia állapotokat, amelyeket a Szentszék figyelembe óhajt venni. Meg vagyok ugyanis győződve arról, hogy a nemzeteknek soha nem kell lemondaniuk saját identitásukról. Egy családban is, az a tény, hogy a gyermeknek ugyanaz az apjuk és az anyjuk, nem vonja maga után, hogy a gyermekek nem különböznek egymástól: saját egyediséggel rendelkező, egymástól különböző személyek. Ugyanez érvényes az országokra is, melyeknek éberem kell őrízniük és ki kell bontakoztatniuk saját kultúrájukat, s nem szabad hagyniuk, hogy más kultúrák felszívják magukba, vagy jellegtelen egyformaságba kényszerítsék. „A nemzet ugyanis – hogy II. János Pál pápa szavait idézzem – emberek nagy közössége, akik egymással különféle kapcsolatban állnak, de elsősorban a kultúra köti őket össze. A nemzet a kultúra által és a kultúra kedvéért létezik, ezért a kultúra az emberek nagy nevelője arra, hogy még többé válhassanak” (*Beszéd az ENSZ-ben 1980. június 2-án*). Ebben az összefüggésben Franciaország keresztény gyökereinek kiemelése az ország minden lakója számára lehetővé teszi annak megértését, hogy honnan jön és hová megy. Következésképpen a jelen intézményes keretek között és az érvényben lévő törvények maximális megtartásával meg kellene találni az új utat azon alapvető értékek értelmezéséhez és mindennapos megéléséhez, amelyekre a nemzet identitása épül. Köztársasági Elnökök felidézte ennek lehetőségét. A régi bizalmatlanság vagy olykor ellenségeskedés szociális-politikai feltételei lassan-lassan szétoszlának. Az Egyház nem követeli magának az állam pozícióját. Nem akar a helyébe lépni. Az Egyház ugyanis arra a meggyőződésre támaszkodik, hogy mindenkiért felelős és nem zárkozhat be önmagába. Szabadon beszél és ugyanazzal a szabadsággal dialogizál, azzal a szándékkal, hogy hozzá akar járulni a közös szabadsághoz. A politikai közösség és az Egyház egészséges együttműködésének köszönhetően – mindkét fél függetlenségének és autonómiájának tiszteletben tartásával – olyan szolgálatot teszünk az embernek, amely a teljes személyes és társadalmi kibontakozását célozza. Számos kérdést – melyekhez a szükségletek szerint másodlagos kérdések is kapcsolódtak – az *Egyház és az Állam közötti dialógus Fórumán* már megvizsgálták és megoldották. Ebben természetesen részt vesz, küldetése alapján és a Szentszék nevében az Apostoli Nuncius úr, kinek feladata, hogy figyelmesen kövesse az Egyház életét és társadalmon belüli helyzetét.

Mint tudjátok, Elődeim, Boldog XXIII. János, egykori párizsi Nuncius és VI. Pál pápa létrehoztak Titkárságokat, amelyekből 1988-ban a *Keresztények Egységét Előmozdító Pápai Tanács* és a *Vallásközi Dialógus Pápai Tanácsa* lett. Hamarosan követte ezeket a *Zsidósággal való Vallási Kapcsolatok Bizottsága* és a *Muszlimokkal való Vallási Kapcsolatok Bizottsága*. Ezek a szervezetek bizonyos formában számos korábbi kezdeményezés és megvalósítás intézményes és zsinati elismerését jelentik. Hasonló bizottságok és tanácsok a ti Püspöki Konferenciátokban és egyházmegyéitekben is léteznek. Létezésük és működésük bizonyítja, hogy az

Egyház előbbre akar lépni a kétoldalú dialógus fejlesztésében. A *Vallásközi Dialógus Pápai Tanácsa* legutóbbi általános gyűlése nyilvánvalóvá tette, hogy a hiteles dialógus alapvető feltétele az azt elősegítők alapos felkészítése és a világos ítéletalkotás, hogy lépésről lépésre előbbre lehessen jutni az Igazság megtalálásához. Minden hívő ember nemes és kötelező feladatáról van szó, hiszen Krisztus maga az Igazság. A nagy keresztény egyházi hagyományok közötti hidak építése és a dialógus más vallási hagyományokkal, valós elkötelezettséget követel egymás megismerésére, mert a tudatlanság inkább rombol, mint épít. Másrészt csak az Igazság teszi lehetővé, hogy hitelesen teljesítsük a szeretet kettős parancsát, melyet Üdvözítőnk hagyott ránk.

Kétségtelenül figyelemmel kell kísérni a különböző kezdeményezéseket, és meg kell ítélni, hogy melyek hasznosak a kölcsönös megismerés és megbecsülés, illetve a dialógus elősegítése szempontjából, és kerülni kell azokat, amelyek zsákutcába visznek. A pusztá jóakarat nem elegendő. Meggyőződésem, hogy egymás meghallgatásával kell kezdeni, azután kell áttérni a teológiai vitára és végül kell eljutni ugyanazon hit hirdetésére és a róla való tanúságtételre (vö. *Nota dottrinale su certi aspetti dell'evangelizzazione*, 12. p. 2007. december 3.). A Szentlélek ajándékozzon meg benneteket a megkülönböztetés képességével, amellyel minden Páosztornak rendelkeznie kell. Szent Pál ajánlja: „Vizsgáljatok meg mindent és ami jó, azt tartsátok meg” (*ITesz 5,21*). A globalizált, sokkultúrájú és sokvallású társadalom, amelyben élünk, alkalom, melyet az Úr kínál nekünk, hogy hirdessük az Igazságot és gyakoroljuk a Szeretetet azzal a szándékkal, hogy elérjünk minden embert, különbségtételek nélkül, a látható Egyház határain túl is.

Szent Péter székébe történt megválasztásom előtt egy évvel eljöhettek országotokba, hogy a normandiai partraszállás hatvanadik évfordulója emlékünnepeinek szertartását vezessem. Ritkán tapasztaltam annyira mint akkor, hogy Franciaország fiai és leányai mennyire ragaszkodnak őseik földjéhez. Franciaország akkor történelmi szabadulását ünnepelte egy kegyetlen háború végén, amelynek számtalan áldozata volt. Most pedig egy igazi lelki felszabadulásért kell fáradoznunk. Az embernek mindig szüksége van arra, hogy megszabaduljon a félelmeitől és a bűneitől. Az embernek folyamatosan tanulnia kell, vagy újra meg kell tanulnia, hogy Isten nem ellensége, hanem jóságos Teremtője. Az embernek szüksége van arra, hogy tudja: életének van értelme; várnak rá, hogy földi élete végeztével vég nélkül részesedjék Krisztus dicsőségében az égben. A ti küldetéseitek, hogy Isten népének gondjaitokra bízott részével megismertessétek ezt a dicsőséges célt. Fogadjátok csodálatom és hálám kifejezését mindazért, amit ennek érdekében tesztek. Legyetek bizonyosak afelől, hogy minden nap imádkozom értetek. Higgyétek el, hogy szüntelenül kérem az Urat és az ő Anyját, hogy vezessenek titeket utaitokon.

Örömmel és megindultsággal bízlak benneteket, kedves Püspöktestvéreim a Lourdes-i Boldogasszonyra és Szent Bernadetre. Isten ereje mindig a gyöngeségben válik nyilvánvalóvá. A Szentlélek mindig megmosdatta azt, ami szennyezett, megöntözte a szikkadt földet, eligazította a tévelygőt. Az Üdvözítő Krisztus, aki eszközzé tett minket, hogy közöljük az ő szeretetét az emberekkel, mindig növelni fogja benneték a hitet, a reményt és a szeretetet, hogy örömmel, egyre nagyobb számban vezethessétek hozzá korunk embereit, férfiakat és nőket egyaránt. Az Ő megváltó erejére bízva benneteket adom rátok szívem mélyéből szeretettel az Apostoli Áldást.

A szentségi körmenet befejezése

Szeptember 14., vasárnap, 18.30-kor

Urunk Jézus, Te itt vagy!

És ti, fivéreim és nővéreim, barátaim,
ti is itt vagytok velem együtt az Ő színe előtt!

Urunk, immár 2000 éve Te engedelmesen a szégyenletes keresztre mentél, hogy azután föltámadj és mindig velünk maradj, fivéreiddel és nővéreiddel.

És ti, fivéreim és nővéreim, barátaim,
engedjétek, hogy vonzzon titeket!

Mi Őt szemléljük.
Imádjuk Őt.
Szeretjük Őt. És próbáljuk egyre jobban szeretni Őt.

Őt szemléljük, aki a húsvéti vacsorán testét és véréát ajándékozta tanítványainak, hogy velünk legyen „minden nap a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Imádjuk Őt, aki a mi hitünk kezdete és vége, Őt, aki nélkül ezen az estén nem volnánk itt. Őt, aki nélkül mi semmi sem volnánk. Aki nélkül nem volna itt semmi, semmi, abszolút semmi!

Ő az, aki által „mindenek teremtettek” (Jn 1,3), Ő az, akiben mi is teremtve lettünk az örökkévalóság számára. Ő az, aki a Testét és a Véréát ajándékozta nekünk. Ő van itt ezen az estén a szemünk előtt.

Szeretjük – és próbáljuk egyre jobban szeretni – Őt, aki itt van, aki előttünk van, felkínálja magát a szemünknek, a kéréseinknek, a szeretetünknek.

Urunk, akár szabadon járunk, akár oda vagyunk szegezve a fájdalom ágyához; akár örömek között járunk, akár a lélek pusztaságában vagyunk (vö. Szám 21,5), ölelj mindnyájunkat a szeretetedbe: abba a végtelen szeretetbe, mely öröktől fogva az Atya szeretete a Fiú iránt és a Fiú szeretete az Atya iránt, s az Atya és a Fiú szeretete a Szentlélek iránt, és a Szentlélek szeretete az Atya és a Fiú iránt.

A szemünk elé kitett Szentostya a szeretet ezen végtelen hatalmáról beszél, mely a dicsőséges kereszten nyilvánult meg. A Szentostya elmondja nekünk Annak hihetetlen megalázkodását, aki szegénnyé lett, hogy bennünket önmagával gazdagítson; aki vállalta, hogy elveszítsen mindent azért, hogy bennünket Atyjának megnyerjen. A Szentostya az emberek Üdvözítője örök jelenlétének élő és hatékony szentsége Egyháza számára.

Fivéreim, nővéreim, barátaim! Engedjük, engedjétek, hogy följajljanak Annak, aki nekünk ajándékozott mindent; aki nem azért jött, hogy elítélje, hanem hogy üdvözítse a világot (vö. Jn 3,17). Ismerjétek el életetekben Annak tevékeny jelenlétét, aki – a szemünk elé kiteve – jelen van itt. Ajánljátok föl neki az életeteket!

Mária, a Szentséges Szűz, Mária, a Szeplőtelen Fogantatás vállalta, immár kétezer éve, hogy odaajándékoz mindent, hogy följajlna a testét a Teremtő testének befogadására. Minden Krisztustól jött, Mária is; minden Mária közvetítésével jött, maga Krisztus is.

Mária, a Szentséges Szűz velünk van ezen az estén, Fiának teste előtt, 150 évvel azután, hogy megjelent a kis Bernadettnek.

Szentséges Szűz, segíts minket szemlélni, segíts minket imádni, segíts minket szeretni, egyre inkább szeretni Azt, aki annyira szeretett minket, hogy örökre vele élhetünk!

Láthatatlan tanúk megszámlálhatatlan serege van itt körülöttünk, az áldott barlang közelében, és a Szűz Mária által óhajtott templom közelében;

mindazon férfiak és nők sokasága, akik szemlélték, tisztelték, imádták Annak valóságos jelenlétét, aki utolsó csepp véréig nekünk ajándékozta magát;

azon férfiak és nők sokasága, akik órákat töltöttek az Oltáriszentség imáadásában.

Ezen az estén nem látjuk, de halljuk, hogy a Szűzanya mindegyikünknek mondja: „Jöjj, engedd, hogy a Mester magához vonzzon! Ő az, aki hív téged! (vö. *Jn 11,28*). Át akarja ölelni az életedet és a maga életével akarja egyesíteni. Engedd, hogy vonzzon! Már ne a saját sebeidet, hanem az Ő sebeit nézd. Ne azt nézd, ami még mindig elválaszt Tőle és a többiektől; Nézd azt a végtelen távolságot, amit Ő megszüntetett, amikor magára vette a te testedet, amikor a keresztre szállt, melyet emberek készítettek számára, és hagyta, hogy halálra ítéljék, hogy megmutassa a szeretetét. Ő a sebeibe fogad téged; rejtőzz el a sebeiben. Ne utasítsd el a szeretetét!”

A tanúk mérhetetlen sokasága, akik engedték, hogy az Ő szeretete vonzza őket, és a mennyország szentjeinek sokasága, akik szüntelenül közbenjárnak értünk, bűnösök voltak és ezt tudták, de vállalták, hogy nem a saját sebeiket nézik, hanem már nem látnak mást, csak Uruk sebeit, hogy fölfedezzék a kereszt dicsőségét, hogy fölfedezzék az élet győzelmét a halál felett. Eymard Szent Péter-Julián mindezt mondja, amikor fölkiált: „A szentséges Eucharisztia Jézus Krisztus a múltban, a jelenben és a jövőben” (*Plébániai prédikációk és oktatások, 1856 után, 4-2,1. Az elmélkedésről*).

Jézus Krisztus a múltban: az utolsó vacsora történeti valóságában, a Cönakulumban, ahova elvisz minket minden szentmise ünneplése.

Jézus Krisztus a jelenben: mert Ő mondja nekünk: „Vegyétek és egyetek ebből mindnyájan, ez az én testem, ez az én vérem”. „Ez” a jelenben „itt és most”, és az emberi történelem minden „itt és most” mozzanatában. Valóságos jelenlét, olyan jelenlét, mely felülmúlja a mi szegényes szavainkat, szegény szívünket és gyarló gondolatainkat. A szemünk elé állított jelenlét, mint itt, ezen az estén, a barlang mellett, ahol Mária mint a Szeplőtelen Fogantatás mutatkozott be.

Az Eucharisztia a jövőbeli Jézus Krisztus is, Jézus Krisztus, aki majd eljön. Amikor a Szentostyát, az Ő dicsőségesen föltámadott testét szemléljük, azt szemléljük, akit majd az örökkévalóságban fogunk szemlélni. És az egész világot fedezzük föl benne, melyet Teremtője tart fenn a történelem minden pillanatában. Valahányszor belőle táplálkozunk, de akkor is, amikor szemléljük, Őt hirdetjük, mindaddig, amíg visszatér: „amíg el nem jön”. Éppen emiatt fogadjuk Őt végtelen tisztelettel.

Vannak köztünk néhányan, akik nem, vagy még nem vehetik magukhoz Őt a szentségben, de hittel és szeretettel szemlélhetik, és kifejezhetik a vágyukat, hogy egyszer egyesülhessenek Vele. Ez a vágy nagyon értékes Isten előtt, mert ezek nagyobb buzgósággal várják az Ő visszatérését; várnak Jézus Krisztusra, akinek el kell jönnie.

Amikor Bernadettet első szentáldozása másnapján egy barátnője megkérdezte: „Mitől vagy boldogabb: az első szentáldozástól vagy a jelenésektől?” Bernadett így válaszolt: „Ez két dolog, melyek összetartoznak, de nem lehet őket szembeállítani egymással. Mindkettőtől boldog vagyok.” (*Emmanuélite Estrade, 1958. június 4.*) A plébánosa így tanúskodott a tarbes-i püspök előtt első szentáldozásáról: „Bernadett nagyon összeszedetten viselkedett, olyan figyelmesen, hogy semmi kivetnivaló nem volt benne (...), úgy tűnt, mélységesen tudatában volt a szent cselekménynek, amit végzett. Minden csodálatos módon játszódtott le benne.”

Eymard Péter-Juliánnal és Bernadettel együtt hívjuk tanúnak azt a sok-sok szent férfit és nőt, akik nagyon szerették az Eucharisziát. Nicolas Cabasilas ezen az estén kiáltva mondja nekünk: „Ha Krisztus bennünk van, mire volna még szükségünk? Mi hiányzik még nekünk? Ha megmaradunk Krisztusban, mi többet kívánhatunk? Ő a mi Vendégünk és nálunk időzik. Boldogok vagyunk, hogy az Ő lakóhelye lehetünk! Micsoda öröm, hogy egy ilyen Vendég szállása lehetünk!” (*La vie en Jésus-Christ, IV, 6.*)

Boldog Charles de Foucauld 1858-ban, a lourdes-i jelenések évében született. A holtteste közelében mint földre dobott gabonaszemet találták meg az Oltáriszentséget, melyet Károly testvér minden nap hosszú órákon át imádot. Foucauld atya ránk hagyott egy imádságot, mely a szíve mélyéből fakadt, mely a mennyei Atyához szól, de Jézussal együtt teljes egészében magunkénak vallhatjuk a Szentostya előtt:

„»Atyám, a kezembe ajánlom az én lelkemet.«

Ez a mi Mesterünk, a mi Szerelmesünk utolsó imádsága (...). Legyen ez a mi imádságunk, de nem csak utolsó óráinkban, hanem életünk minden percében: »Atyám, a kezembe ajánlom magamat«; Atyám, rád bízom magamat; Atyám, rád hagyatkozom; Atyám, tégy velem, amit csak akarsz; bármit teszel velem, megköszönöm: köszönet mindenért; kész vagyok mindenre, elfogadok mindent; megköszönök neked mindent. A te akaratod történjék

meg bennem, ó Istenem, a te akaratod történjék meg minden teremtményedben, minden gyermekedben, mindazokban, akiket a szíved szeret – semmi mást nem kívánok, én Istenem; a kezedbe ajánlom az én lelkemet; Neked ajándékozom a lelkemet, Istenem, szívem egész szeretetével, mert szeretlek téged, és a szívem igénye, hogy Neked ajándékozzam magamat, a kezedre bízom magamat, fenntartások nélkül, végtelen bizalommal, mert Te vagy az én Atyám.”

Kedves Testvéreim, mind, akik akár csak egy napra zarándokoltatok ide, és akik itt laktok, ezekben a völgyekben, püspöktestvéreim, papok, diakónusok, szerzetesek, szerzetesnők, ti mind, kiknek szeme előtt áll Isten Fiának végtelen megalázkodása és a föltámadás végtelen dicsősége, csöndben imádjátok Uratokat, Mesterünket és Urunkat, Jézus Krisztust. Csöndben imádjátok, azután szólaljatok meg és mondjátok el a világnak: mi nem hallgathatunk arról, amit tudunk. Menjetek és mondjátok el az egész világnak Isten csodatetteit, aki jelen van életünk minden percében és a föld minden helyén. Isten áldjon meg és őrizzen meg bennünket, vezéreljen az örök élet útján Ő, aki az Élet, örökkön örökké. Amen.

Szentmise a betegekkel a Rózsafüzér Királynője-bazilikában

Szeptember 15., hétfő, 9.30-kor

Kedves Püspök- és Paptestvéreim,
Kedves Betegek, Kedves Kísérők és Betegápolók!
Kedves Testvéreim!

Üdvösségünknek van egy olyan eszköze, amely teljességében kinyilatkoztatja nekünk a mi Istenünk irgalmasságát. A kereszt ugyanis az a hely, ahol tökéletesen megnyilvánul Isten együttérzése a mi világunkkal. Ma a Fájdalmas Szűz ünnepét ülve Máriát szemléljük, aki osztozik Fiának a bűnösök iránti együttérzésében. Miként Szent Bernát mondja, Krisztus Anyja a maga együttérzésével lépett be Fia szenvedésébe (vö. *Homília a Nagyboldogasszony oktavájába eső vasárnapra*). A kereszt lábánál valósul meg Simeon próféciaja: az anya szívét kard járja át (vö. *Lk 2,35*) a testéből született Ártatlan szenvedése miatt. Miként Jézus sírt (vö. *Jn 11,35*), úgy Mária is minden bizonnyal könnyezett Fiának megkínzott teste láttán. Mindazonáltal tartózkodása akadályozza, hogy mérhessük fájdalmának mélységét; a hét tör szimbóluma csak sejteti gyötrelmének mélységét. Miként Fiáról, Jézusról, róla is állítható, hogy ez a szenvedés őt is beteljesítette (vö. *Zsid 2,10*) azáltal, hogy képessé tette őt annak az új lelki küldetésnek az elfogadására, melyet a Fiú bízott rá, közvetlenül azelőtt, hogy „kilehelte a lelkét” (vö. *Jn 19,30*): tudniillik hogy tagjaiban váljon Krisztus anyjává. Abban az órában a szeretett tanítvány alakjában Jézus minden tanítványát bemutatta Anyjának, mondván: „Íme, a te fiad!” (vö. *Jn 19,26–27*.)

Mária most már a föltámadás örömeiben és dicsőségében él. A kereszt lábánál hullatott könnyek egy olyan mosollyá változtak át, amit már semmi nem tud letörölni, bár irántunk való anyai együttérzése változatlanul megmarad. Szűz Mária segítő beavatkozása a történelem folyamán bizonyítja ezt, és Isten népében rendíthetetlen bizalmat ébreszt iránta: a *Memorare* (Emlékezzél, ó legkegyesebb Szűzanya, Mária) imádság nagyon jól kifejezi ezt az érzületet.

Mária minden egyes gyermekét szereti, de külön is figyel azokra, akik szenvednek, mint Fia a szenvedés órájában; szereti őket, hiszen Krisztusnak a kereszten kifejezett akarata szerint az ő gyermekei ők.

A Zsoltáros, a messzeségből látva ezt az anyai kapcsolatot, mely Krisztus anyját és hívő népet egyesíti, így jövendölt Szűz Máriáról: „A nép gazdagjai keresik a te mosolyodat” (44,13). Ezért az Írás sugalmazott szavától bátorítva a keresztények kezdettől fogva keresték Miasszonyunk mosolyát, azt a mosolyt, melyet a középkori művészek oly csodálatosan tudtak ábrázolni. Máriának e mosolya mindenkinek szól: de különlegesen szól azoknak, akik szenvednek, hogy benne bátorítást és enyhülést találhassanak. Mária mosolyának keresése nem jámbor és elévült érzelmesség kérdése; sokkal inkább annak az eleven és mélységesen emberi kapcsolatnak a kifejezése, ami őhöz köti minket, akit Krisztus anyául ajándékozott nekünk.

Ha szemlélni akarjuk a Szűzanya e mosolyát, az nem azt jelenti, hogy valami féktelen képzelődés uralkodik el rajtunk. Maga a Szentírás beszél erről a mosolyról Mária ajkán, amikor ő a Magnificatot éneklő: „Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendezik az én lelkem az én üdvözítő Istenemben” (Lk 1,46–47). Amikor a Szűzanya hálát ad az Úrnak, tanúként szólít maga mellé minket. Mária mintegy elővételezve megosztja leendő gyermekeivel, akik mi vagyunk, a szívében élő örömet, hogy ez az öröm a miénk is legyen. Valahányszor elmondjuk a Magnificatot, az ő mosolyának tanúivá válunk. Itt, Lourdes-ban, az 1858 március 3-i jelenéskor Bernadett egész különlegesen szemlélte Mária mosolyát. Ez volt az első válasz, melyet a Szép Hölgy a fiatal látnoknak adott, aki aziránt érdeklődött, hogy kicsoda ő. Mielőtt, néhány nappal később, bemutatkozott neki, mondván, hogy ő a „Szeplőtelen Fogantatás”, Mária először a mosolyával ismertette meg, mintha az volna a legmegfelelőbb kapu misztériumának kinyilatkoztatásához.

Az összes teremtmények közötti legszebb, nekünk szóló mosolyban tükröződik istengyermeki méltóságunk, az a méltóság, amely soha nem hagyja el azt, aki beteg. Ez a mosoly, mely Isten gyöngédségének a tükröződése, legyőzhetetlen remény forrása. Sajnos tudjuk: a hosszantartó szenvedés megbontja az élet egyensúlyát, megingatja a bizalom legszilárdabbnak tűnő bizonyosságát, s olykor kétségbe ejt az élet értelme és értéke felől. Vannak olyan küzdelmek, amelyeket az ember nem tud egyedül, az isteni kegyelem segítsége nélkül megvívni. Amikor már nem tudjuk megtalálni a megfelelő szavakat, akkor van szükségünk egy szeretetteljes jelenlétre: olyankor nem csupán azok közelségét keressük, akik vér szerinti rokonaink, vagy akikkel baráti kötelékek kapcsolnak össze, hanem azok közelségét is, akikhez a hit kötelékében vagyunk közel. És ki lehetne hozzánk közelebb Krisztusnál és az Ő anyjánál, a Szeplőtelennél? Ők mindenki másnál jobban értik – és osztoznak benne – a rossz és a szenvedés ellen folytatott kemény küzdelmünket. A *Zsidókhöz írt levél* mondja Krisztusról, hogy

Ő nem tud nem együttérezni a gyöngeségeinkkel, „hiszen maga is mindenben kísértést szenvedett” (4,15). Alázattal szeretném mondani mindazoknak, akik szenvednek, és azoknak, akik küzdenek és megkísérti őket, hogy hátat fordítsanak az életnek: forduljatok Máriához! Mária mosolyában titokzatosan ott rejlik az erő, amellyel meg lehet küzdeni a betegséggel az élet javára. Ugyanakkor ott van Máriánál a kegyelem is, hogy félelem és keserűség nélkül vállaljuk a búcsút ettől a világtól abban az órában, amikor Isten akarja.

Mennyire igaz a francia lelkiség olyan jelentős alakjának, mint Don Jean-Baptist Chautardnak a meglátása, aki a *Minden apostolkodás lelke* című művében azt ajánlotta a buzgó keresztényeknek, hogy „gyakran nézzenek össze Szűz Máriával”! Igen, keresni Szűz Mária mosolyát nem jámbor infantilizmus, hanem miként a zsoltár mondja: „a nép leggazdagabbjainak” (44,13) törekvése. A „leggazdagabbak” a hit rendjében azok, akiknek lelke a legérettebb, s ezért be tudják ismerni gyöngeségüket és szegénységüket Isten előtt. A mosolyban, a gyöngédségnek ezen nagyon egyszerű megnyilvánulásában fölfogjuk, hogy egyetlen gazdagságunk az a szeretet, amellyel Isten szeret minket, s amely szeretet Annak szívében keresztül érkezik el hozzánk, aki Anyánkká lett. Ennek a mosolynak a keresése elsősorban azt jelenti, hogy befogadjuk a szeretet ingyenességét; de azt is jelenti, hogy törekszünk ezt a mosolyt kiváltani azzal, hogy szeretett Fiának szava szerint élünk, úgy, ahogyan egy kisgyermek próbálja mosolyra fakasztani anyját azzal, hogy azt teszi, ami anyjának tetszik. Mi pedig azokból a szavakból, melyeket Kánában a felszolgálóknak mondott, tudjuk, hogy mi tetszik Máriának: „Tegyétek meg, amit mond nektek” (Jn 2,5).

Mária mosolya élő víz forrása. „Aki hisz bennem – mondta Jézus – annak bensőjéből élő víz folyói fognak fakadni” (Jn 7,38). Mária az, aki hitt, és a bensőjéből élő víz folyói fakadtak, melyek öntözik az emberi történelmet. A forrás, melyet itt Lourdes-ban Mária Bernadettnek mutatott, ennek a lelki valóságnak alázatos jele. Mária hívő és anyai szívéből élő víz fakad, mely megtisztít és gyógyít. Hányan vannak, akik megmerülve Lourdes fürdőjében fölfedezték és megtapasztalták Szűz Mária édes anyaságát, hozzákapcsolódtak azért, hogy közelebb kerüljenek az Úrhoz. A mai ünnepen, a Fájdalmas Szűzanya szekvenciájában Máriát *fons amoris*-nak, a ‘szeretet forrásának’ nevezzük. Mária szívéből ugyanis ingyenes szeretet fakad, mely gyermeki választ ébreszt, s e válasznak egészen őszintévé kell finomodnia. Mint minden anya, és minden anyánál inkább, Mária a szeretet nevelője. Ezért jön annyi beteg ide, Lourdes-ba, hogy szomját a szeretet e forrásánál oltsa, és engedje, hogy elvezessék az üdvösség egyetlen forrásához, Mária Fiához, az üdvözítő Jézushoz.

Krisztus az üdvösséget a szentségek kegyelme által osztja szét – egész különlegesen a betegek kenete által azoknak, akik betegségben szenvednek, vagy fogyatékosokat hordoznak. A szenvedés mindenki számára rendkívüli állapot. Soha nem lehet megszokni. Ezért nehéz elviselni, és még nehezebb – ahogyan ezt Krisztus nagy tanúi tették – a hivatás integrális részeként elfogadni vagy elvállalni, Bernadett kifejezésével: „Csöndben viselni mindent Jézus kedvéért”. Hogy ezt valaki elmondhassa, hosszú utat kell megtennie Jézussal együtt. Jutalmul rá lehet hagyatkozni Isten irgalmasságára, amint ez a betegek szentsége kegyelmében megmutatkozik. Maga Bernadett sok betegséggel megterhelt életében négyszer vette föl ezt a szentséget. Ennek a szentségnek sajátos kegyelme az, hogy benne az orvos-Krisztust fogadhatjuk. Krisztus azonban nem a világ módján orvos. Amikor gyógyít, nem marad kívül a szenvedő kínjain; azáltal ad megkönnyebbülést, hogy lakást vesz abban, akit a betegség sújt, hogy vele együtt élje és viselje azt. Krisztus jelenléte föloldja azt az elszigetelődést, amit a szenvedés okoz. Ezután az ember már nem egyedül hordozza megpróbáltatását, hanem mint Krisztus szenvedő tagja attól kap erőt, aki fölajánlja magát az Atyának, és akiben az ember már az új teremtés szülésének részese lesz.

Az Úr segítségével nélkül a betegség és a szenvedés igája kegyetlenül nehéz. Amikor a betegek szentségét föl vesszük, azt fejezzük ki, hogy Krisztus igáját akarjuk hordozni, és a Tőle kapott ígéretből kapunk erőt, mely szerint az Ő igája édes és az Ő terhe könnyű (vö. Mt 11,30). Kérem azokat, akik most a szentmise közben veszik föl a betegek kenetét, ébresszék föl magukban ezt a reményt.

A II. Vatikáni Zsinat Máriát úgy mutatta be, mint akiben össze van foglalva az Egyház egész misztériuma (vö. LG 63–65). Az ő személyes sorsa élénk állítja ez Egyház képét, mely arra hivatott, hogy Máriához hasonlóan figyeljen a szenvedőkre. Szeretettel köszöntöm az egészségügyi és betegápoló szolgálat tagjait és mindazokat, akik a legkülönbözőbb formában, a kórházakban és intézményekben hozzáértéssel és nagylelkűen ápolják a betegeket. Hasonlóképpen a vendéglátókat, beteghordozókat és betegkísérőket, akik Franciaország minden egyházmegyéjéből vagy távolabbról jönnek, és idejüket egész évben a Lourdes-ba zárandokoló betegek szolgálatának szentelik nagyon értékes tevékenységükkel. Ők az alázatosan szolgáló Egyház karjai. Végül szeretném bátorítani mindazokat, akik hitből fakadóan befogadják és látogatják a betegeket, különösen a kórházlelkészségeken, a plébániákon, s mint itt, a kegyhelyeken. E jelentős és kényes küldetésben érezték mindig közösségeitek hatékony és testvéri támogatását! Külön is köszöntöm püspöktestvéreimet, a francia

püspököket, külföldi püspököket, a betegeket kísérő papokat és szerte a világon minden szenvedő embert. Köszönetet mondok nektek a szenvedő Úrnak tett szolgálatotokért.

Az általatok végzett szeretetszolgálat Máriás szolgálat. Mária rátok bizza a mosolyát, hogy a Fia iránti hűségben ti magatok legyetek élő víz forrásai. Amit tesztek, az Egyház nevében tegyétek, melynek Mária a legtisztább képe. Vigyétek el mindenkinek az ő mosolyát!

Végezetül szeretnék kapcsolódni a zarándokok és betegek imádságához, és veletek együtt elmondani annak az imádságnak egy részét, amit e jubileum ünneplésére fogalmaztak:

„Mivel Te vagy Isten mosolya, Krisztus fényességének tükröződése, a Szentlélek lakóhelye, mivel Te választottad ki Bernadettet a maga szegénységében, Te, aki a hajnalcsillag, a mennyország kapuja és az első föltámadott teremtmény vagy, Lourdes-i Szűzanya”, testvéreinkkel, kiknek szíve és teste szenved, kérünk: könyörögj érettünk!

Búcsú a repülőtéren

Szeptember 15., hétfő, 12,30-kor

Miniszterelnök Úr,
Kedves Bíboros- és Püspöktestvéreim,
Polgári és Politikai Személyiségek,
Hölgyeim és Uraim!

Ebben a percben, amikor – némi szomorúsággal – elhagyom Franciaország földjét, nagyon hálás vagyok Önöknek, akik eljöttek búcsúztatásomra és alkalmat adnak arra, hogy még egyszer kifejezhessem, mennyire örült a szívem országuk meglátogatásának. Miniszterelnök Úr, az Ön személyében köszöntöm a Köztársasági Elnök Urat és a kormány minden tagját is, valamint a polgári és katonai hatóságokat, akik erőiket nem kímélve biztosították a kegyelem e napjainak zavartalan történéseit. Szeretném őszinte hálámat kifejezni Püspöktestvéreimnek, Vingt-Trois bíboros úrnak és külön Msgr. Perrier püspök úrnak, valamint a Francia Püspöki Konferencia minden tagjának és személyzetének. Jó dolog testvérek között lenni. Köszönetet mondok Párizs és Lourdes Polgármester Urának és vezetőinek. Nem feledkezem meg a rendfenntartó erőkről és a számtalan önkéntesről sem, akik rendelkezésre bocsátották idejüket és szakértelmüket. Valamennyien odaadással és lelkesedéssel dolgoztak azért, hogy látogatásom négy napja eredményes legyen. Szívvel köszönöm.

Látogatásom olyan volt, mint egy diptichon, melynek első fele Párizsban történt, a városban, melyet elég jól ismerek, s mely sok jelentős találkozásom színhelye. Alkalmam volt a híres Invalidusok terén bemutatni az Eucharisziát. A hívők élő népével találkoztam ott, akik bátrak és büszkék a hitükre, s azért jöttek, hogy újabb bátorságot merítsenek a kirtáshoz, a Krisztus és az ő Egyháza tanítása szerinti élethez. Imádkozhattam egy vesperást a papokkal, a szerzetesekkel és szerzetesnőkkel és a seminaristákkal. Meg akartam őket erősíteni hivatásukban, mely Isten és a felebarát szolgálatáról szól. Volt egy sajnós rövid, de valóban intenzív találkozásom a fiatalokkal is a Notre Dame-székesegyház előtti téren. Lelkesedésük és szeretetük erőt öntött belém. És hogyan ne emlékeznék a kultúra világával való találkozásra a Francia Intézetben és a Bernat-kollégiumban? Miként tudják, úgy gondolom, hogy a kultúra és annak képviselői kiváltságos közvetítők a hit és az ész, az Isten és az ember közötti dialógusban.

A diptichon másik képe egy nagyon jelentős hely, mely vonz és elbűvöl minden hívőt: Lourdes olyan, mint a fény Isten felé botorkálásunk sötétjében. Mária ott kaput nyitott abba a másik világba, amely gondolkodásra késztet és vonz bennünket. „Mária a mennyország kapuja!” E három napon az Ő iskolájában voltam. A Pápának kötelessége volt elmenni Lourdes-ba, hogy ott ünnepelje a jelenések 150 éves jubileumát. Massabielle barlangja előtt mindnyájukért imádkoztam. Imádkoztam az Egyházért. Imádkoztam Franciaországért és ez egész világért. A két lourdes-i szentmisében együtt lehettem a hívő zarándokokkal, mint egy közülük, követhettem a jubileum mind a négy eseményét, meglátogattam a plébániatemplomot, Bernadették lakását és a barlangot, s végül a kórház kápolnáját. Imádkoztam a betegekkel együtt és a betegekért, akik gyógyulásért és lelki megújulásért jöttek. Isten nem feledkezik meg róluk, de az Egyház sem.

Mint minden zarándok, én is részt akartam venni a gyertyás körmeneten és a szentségi körmeneten, melyekből a kérés és a dicséret éneke szállt föl Istenhez. Lourdes az a hely is, ahol Franciaország püspökei rendszeresen összegyűlnek, hogy közösen imádkozzanak, ünnepeljék az Eucharisziát, és eszmét cseréljenek lelkipásztori szolgálatukról. Meg akartam osztani velük a meggyőződésemet, hogy az idő kedvez az Istenhez megtérésnek.

Miniszterelnök Úr, Püspöktestvéreim és Kedves Barátaim, Isten áldja meg Franciaországot! Uralkodjék egyetértés és emberi fejlődés Franciaország földjén, és az Egyház legyen kovász, és kötelességének megfelelően bölcsen és bátran mutassa meg, hogy ki az Isten! Eljött a perc, hogy elbúcsúzzam Önöktől. Visszatérhetek-e még szép országukba? Szeretném, de vágyamat Istenre bízom. Rómában is közel maradok, és valahányszor megállok majd a lourdes-i barlang előtt, mely több mint száz éve ott van a Vatikáni kertekben, gondolok Önökre. Isten áldja meg Önöket!